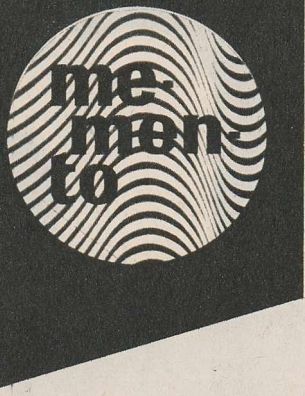

ANUL XVI NR. 5 (609) — 28 ianuarie 1967

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Flacăra

carte

● Virgilie Ene publică în seria de micromonografii a Editurii tineretului o bună carte despre **N.D. Cocea**. Marele ziarist și om politic, romancierul, pamfletarul (despre care a publicat și Stancu Ilin un bun studiu în «Revista de istorie și teorie literară») apare astfel într-o viziune sintetică demnă de atenție.

● Tiberiu Avramescu, șeful redacției «Biblioteca pentru toți» a Editurii pentru literatură, ne-a spus în legătură cu viitoarele apariții ale acestei populare colecții: — Săptămânile acestea vor fi în librării — pe lângă **Arta prozatorilor români** de Tudor Vianu (2 volume, ediție îngrijită și prefăcută de Geo Șerban) — volumele: **Oscar Wilde — Portretul lui Dorian Gray**, traducere și prefăcută de Petre Solomon, și două volume de balade populare românești (I — **Toma Alimos, II — Mesterul Manole**) îngrijite și prefăcute de Al. I. Amulescu.

● În colecția «Lucașfăruș» a Editurii pentru literatură un nume nou — Gh. Buzoianu, care semnează volumul de debut **O seară pentru mai tirziu** (schite și povestiri).

● Poetul C.D. Zeletin (traducător, nu demult, al **Sonetelor** lui Michelangelo se prezintă cititorilor cu o nouă traducere din italiană: **Lirica Renasterii italiene**, culegere de versuri apărute în colecția «Cele mai frumoase poezii» a Editurii tineretului.

cinema

Liudmila Saveliava

● În aceeași colecție — o selecție din **Versurile** lui Rabindranath Tagore în versiunea românească a lui George Dan (prefăcută de Zoe Dumitrescu-Bușulenga).

● A reapărut cunoscuta carte a lui Al. O. Teodorescu (Păstorel) **Hronical măsăriciului Vălătuț** (Editura tineretului) — ediție îngrijită de Ion Roman.

● În colecția «Monumente istorice» (mici îndreptare) a Editurii «Meridian» ni se prezintă, sub semnătura lui Radu Crețeanu (fotografii de Gh. Comănescu, Radu Crețeanu, Gh. Șerban, Andrei Pănoiu și Irina Ghidali) o utilă scriere despre celebra **Mănăstire dintr-un lemn** de lângă Râmnicu-Vilcea.

● La aceeași editură («Meridian»), un remarcabil **Ghid al regiunii Argeș** (am avea câteva rezerve asupra calității tipografice a unor reproduceri) alcătuit de Cezar Radu (cartografia de V. Marinache și Gh. Amuza). Excelente mijloace de educație și informare concretă a vizitatorilor diferitelor locuri aceste ghiduri și cu cit vom avea mai multe și mai repede, cu atât mai bine!

● Virgil Ardeleanu, cunoscut până acum din revistele literare (îndeosebi «Sтеаu» din Cluj), se prezintă în fața cititorilor cu un volum de studii și articole critice intitulat **Însemnări despre proză** (Editura pentru literatură).

● Două cărți în colecția «Oameni de seamă» a Editurii tineretului: **Cuza Vodă** de Marin Mihalache și **Eisenstein** de Ion Barna.

● **Epopeea lui Gilgames** a apărut în sfârșit într-o versiune românească. Virginia Șerbanescu și Alexandru Dima sînt autorii ei (Editura pentru literatură universală). Al. Dima semnează și un binevenit cuvînt introductiv al cărții.

● O altă nouă editură demnă de atenție o constituie apariția a trei volume de **Opere alese** de Jack London la Editura pentru literatură universală, cu un cuprinzător studiu introductiv semnat de D. Mazilu.

● La aceeași editură, al doilea volum de **Opere ale lui F.M. Dostoievski**.

● Volume de versuri la Editura pentru literatură: **George Dumitrescu — Cires amar** (nu demult i-a apărut la aceeași editură, prefăcută de Al. Piru, o altă culegere de versuri); **Ion Rahoveanu — Țară de cîntec**, marcînd o notabilă ascensiune a poetului, și **Leonid Dimov — Versuri**.

rile principale în filmul **Cuvînt de bărbat**, povestea a două destine de prieteni: unul căruia i-au reușit toate, în viață, altul — ratat precimpuriu.

● Marele premiu al cinematografiei franceze pe anul 1966 a fost acordat coproducției franco-iugoslave **Frucele amare**, realizată de Jacqueline Audry după piesa surorii sale Colette Audry. Din distribuție fac parte: Emmanuelle Riva, Laurent Terzieff și Beba Loncar.

● Filme ce nu trebuie pierdute: **Maica Ioana a ȱngerilor** (I. Kawalerowicz), **Barbă roșie, Sanjuro** (A. Kurosawa), **Falstaff** (O. Welles).

disc

● Pentru cea de-a douăzecișisasea apariție din excelenta «Discotecă pentru toți» a fost înregistrată suita «Melodiile ceasornicelor» (sau mai exact «Piese pentru ceasornicul cu fluiere») de **Josef Haydn**. De altfel, în prezentarea discului semnată de J.V. Pandelescu aflați date despre rarismul instrument muzical automat pentru care Haydn — după cele 107 simfonii, sonate, cvartete, concert, oratorii — a găsit timpul, și mai ales o nesecată inspirație melodică, ca să compună această micro-copodoperă muzicală. Transcrisă pentru clarinet, ea sună, în interpretarea Palmei Stern, proaspăt, grațios, plină de noblețe (ECC-767).

● Suita «Colțul copiilor» de **Claude Debussy** («Children's Corner»), compusă de «inventatorul» impresionismului muzical în 1908 și dedicată de compozitor fiicei sale, cuprinde șase fantezii miniaturale pentru pian, pline de umor, exprimate cu invenție și finețe lirică. Grația, de o puritate neasemuită a liniilor melodice, încîntă nu numai urechea, ci mai ales tic-tac-ul inimilor de copii mari, cum «devenim cu toții, ascultîndu-l pe «Claude de France». Suita «Colțul copiilor» a fost înregistrată pe cea de-a douăzecișiopta apariție a «Discotecii pentru toți» (ECC-769).

● **Cornel Fănușanu**, tenor înzestrat continuă seria «canțonetiștilor» români. Însotit de Orchestra simfonică a cinematografiei dirijată de Paul Popescu, Cornel Fănușanu interpretează cu mult sentiment canțonete celebre ca: «Serenata» lui Tosselli, «Voce e notte» de De Curtis, «Addio bel sogno» sau «Ochiul turchinii» a lui Denza (EDC-748).

muzică

● Temperamentul tumultuos și sensibilitatea curioasă a cunoscutului pianist sovietic **Dmitri Bașkîrov** — artist pe care opinia muzicală mondială îl situează în imediata vecinătate a unui Ghileis sau Richter — se vor desfășura într-un program de mare anvergură la Filarmonica «George Enescu»: un «Concert de concerte» cuprinzînd lucrări de Bach (fa minor), Mozart (mi bemol major K.V. 449), Rachmaninov (do minor). Dirijează **Mircea Cristescu**, în 28 și 29 ianuarie 1967, sala Ateneului.

● Spectacolul cu «Lacul lebedelor» de duminică 29 ianuarie 1967 se distinge prin apariția în rolurile principale Odette Odille și Prințul Siegfried a cuplului primilor balerini de la Opera din Budapesta **Adele Orosz** și **Victor Rona**. Menționăm că Victor Rona este un dansator cu o recunoscută reputație internațională (el a avut cîntea de a dansa și alături de marea balerină Margot Fonteyn). Teatrul de operă și balet.

● Săptămîna aceasta Orchestra simfonică a Radioteleviziunii va fi dirijată de **Ludovic Baci**. El va prezenta — în primă audiere — Passacaglia pentru orchestră de Alexandru Hrisanide, Concertul nr. 3 pentru vioară și orchestră de Saint-Saëns (solistă, Gaby Grubea) și Simfonia a IV-a în sol major de Gustav Mahler (solistă, Emilia Petrescu). Joi 2 februarie 1967. Studioul de concerte al Radioteleviziunii.

● Pentru iubitorii muzicii de cameră un concert de sonate dat de Radu Aldulescu și Albert Gutman la sala mică a Palatului, în 1 februarie 1967. Sonate pentru violoncel și pian de Frederic Delius, George Enescu, Paul Hindemith, Dmitri Șostakoviici.

plastică

● Galerile de artă (Calea Victoriei 132): **Ion Mindru** — pictură. După o lungă absență, pictorul septuagenar Ion Mindru e prezent cu o nouă expoziție personală. Reluînd motive preferate, peisaje marine și cele de exuberanță vegetală din Delta, artistul ne prezintă într-o manieră care amintește de Signac și Cross priveliști noi din natură, compoziții cu flori, natuiri statice etc., care trăiesc prin effluviile de culoare revărsate în mici pete juxtapuse, ordonate deseori laborios.

● Celui mai prodigios colorist al acestui secol — **Bonnard** — i s-a dedicat prima mare retrospectivă din acest an. Expoziția este prilejuită de împlinirea a o sută de ani de la nașterea artistului (1867). În sala pariziană Orangerie au fost adunate 160 de opere (60 picturi, 100 desene, acuarele și litografii), de la primele lucrări care amintesc de maniera lui Corot, pînă la ultima pînă, neterminată, «Migdalul în floare», la care moartea l-a surprins lucrînd.

teatru

● Dramaturgia inspirată din evenimentul Unirii este din nou prezentă pe scenele teatrelor. De la Alesandri, mulți autori și-au încercat talentul pornind de la acest act istoric. După **Mircea Ștefănescu (Cuza Vodă)** și **Tudor Șoimaru (Povestea Unirii)** — Teatrul «Ion Creangă» ne invită la un debut în dramaturgie pornind de la această temă: **Lucașfăruș dinspre ziuă** de Rodica Nicolescu (spectacol asupra căruia vom reveni).

● **Patimi**, noua piesă a lui Paul Everac pe scena Teatrului «C. Nottara». Dezbateri etice implicînd ample investigații psihologice — metodă familiară autorului — pe care o folosește uneori chiar în dauna ritmului și tensiunii conflictului dramatic. Replica vie, pasionată. Spectacolul, armonios realizat de Sorana Coroamă, evidențiază câteva bune compoziții actoricești: G. Demetru, Rodica Tușianu, Ștefan Iordache, Ion Popa.

● Piesa polistă are succes! Dovadă că **Neîncredere în foșor** de Nelu Ionescu s-a prezentat în premieră și la Piatra Neamț, unde Dinu Cernescu reduce pe scenă o inspirată viziune regizorală verificată în spectacolul Teatrului Muncitoresc C.F.R. Scenografia: Vl. Popov. Protagonisti: Olga Bucătaru și Ion Bog. În alte roluri: D. Vitcu, Al. Lazăr, G. Popa-Mija, Adriana Popovici, Marga Pavlidis.

● **Femeia mării** de Ibsen — jucată, oarecum firesc, de Teatrul de stat din Constanța — a fost programată și în cadrul unui turneu în Capitală. Eroina principală — simbol al năzuinței spre fericire și adevăr — e interpretată de Ileana Ploscaru în spectacolul (reușit) regizat de Marietta Sadova. Din distribuție mai fac parte Dan Herdan, Emil Sassu, Longin Mărcuțu, Aurora Simionici.

● «Spectacolul a fost magnific, a fost extraordinar» — acestea sînt cuvintele lui Leopold Stokowski după ce a vizionat noua premieră a ansamblului Ciocirlia: **La noi acasă-i sărbătoare!** Alte considerații sînt de prisos. Dirijor: Viorel Dobos; regia: Ion Bologa; cofografia: Gh. Popescu-Jude; scenografia: Eugen Ciucă și N. Teodoru; costume: Ion David. Din distribuție: Angela Moldovan, Aurelia Fătu-Răduțu, Irina Loghin, Simion Pop, Maria Păunescu, Benone Sinulescu. Un spectacol care ar trebui programat mai des pentru marea publică.

● **Cu fotbal și fără fotbal**, dar mai ales fără haz și discernămint artistic. Față de noile intenții ale Teatrului «C. Tănase», înfruirea de numere și glume vechi (Horia Șerbanescu) și folosirea penibilă a talentului unui copil (Zaharescu), pus în situații grotesci, distonează cu perspectivele acestei scene.

Angela Moldovan

televiziune

Emil Liptac

Duminică 29 ianuarie. Va fi dificil, în această zi de odihnă, să stabilim o oră convenabilă pentru masa de prînz: la ora 12.45 este programată partea a II-a a concertului simfonic al Filarmonicii, iar la ora 13.55 o interesantă transmisie sportivă de la Lahti (Finlanda): **Campionatul mondial de patinaj vitează**, emisiune care se reia la ora 17.15 ● **Magazin 111** a debutat așa și așa! Așteptăm evoluția lui (18.00) ● Prima, dintr-un ciclu de emisiuni mult așteptate: **Dialog la distanță**. Se întrec regiunile Argeș cu Suceava. Prezintă George Carabin, Mihai Florea și Ion Besoiu (19.30).

Marti 31 ianuarie. Tema rubricii **Recital poetic**: pastelul de iarnă (19.23) ● Un renumit cuplu de balerini maghiari care ne vizează țara: **Adele Orosz** și **Victor Rona** (vezi și rubrica «Muzică») apar în fața micului ecran într-un **Intermezzo coregrafic** (19.35) ● Creatorii ai filmului de animație (20.00) ● **Teatru**: drama istorică a lui Nicolae Iorga — «Doamna lui Ieremia» — în interpretarea Naționalului bucareștean. În rolurile principale: Dina Cocea și Emil Liptac (19.30).

Miercuri 1 februarie. A doua emisiune din ciclul **Bienala de pictură și sculptură** în prezentarea lui Dan Hăuțică (19.55) ● O frumoasă manifestare sportiv-artistică: **Campionatul european de patinaj artistic** transmis de la Ljubljana (Iugoslavia) — exerciții libere alese, perechi (20.15).

Joi 2 februarie. Recomandăm din nou **Emisiunea de limbă română contemporană** «Mult e dulce și frumos» (19.23) ● **George Șbircea** ne prezintă Napoli la rubrica, mereu interesantă, **Orașele muzicii** ● **Campionatul european de patinaj artistic** de la Ljubljana — exerciții libere alese, bărbai (20.05).

Vineri 3 februarie. **Drag mi-i cîntecul românesc**: o emisiune de debuturi la micul ecran dintre solștii de muzică populară (19.30) ● După emisiunile **Săptămîna** (20.00) și **Avanpremierea** (21.00) vom avea din nou legătura cu Ljubljana unde se desfășoară în cadrul **Campionatului european de patinaj artistic** probele de dans — exerciții libere alese, perechi (21.15).

Sîmbătă 4 februarie. Reținem din programul dedicat tineretului școlar emisiunea «Nota 10 la coregrafia» prezentată de elevii ai școlii de coregrafie din București (18.30) ● În afara de **Teleenciclopedia** (19.15), programul de seară mai cuprinde serialul «Baronul» (20.10) și transmisiunea de la Ljubljana a **Campionatului european de patinaj artistic** cu probele de exerciții libere alese femei (21.00).

sport

Pronosticul lui TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 4, etapa din 29.1.1967.

I. Bologna — Mantova	1
II. Cagliari — Lecco	1
III. Inter — Foggia	1
IV. Juventus — Atalanta	1
V. Spal — Torino	1
VI. Brescia — Roma (pauză)	X
VII. Brescia — Roma (final)	1
VIII. Lanerossi — Napoli (pauză)	X
IX. Lanerossi — Napoli (final)	2
X. Lazio — Fiorentina (pauză)	X
XI. Lazio — Fiorentina (final)	X
XII. Venezia — Milan (pauză)	2
XIII. Venezia — Milan (final)	X

perspective

Producția de energie electrică și termică va totaliza la sfârșitul acestui an 24,6 miliarde kWh, cu 600 milioane kWh peste nivelul prevăzut în planul cincinal pentru anul 1967 și cu 3,8 miliarde kWh mai mult decât în 1966.

Această însemnată creștere a potențialului energetic al țării noastre va fi realizată atit prin utilizarea mai bună a capacităților existente, cit și prin darea în exploatare a noi grupuri energetice cu puteri unitare mari. Printre altele, vor intra în funcțiune primul grup de 315 MW de la Centrala electrică de termoficare Craiova — cel mai mare agregat termoelectric care se află în curs de instalare în prezent la noi în țară — un nou agregat de 200 MW la Centrala de la Luduș, un grup de 100 MW la Centrala de termoficare București-sud. După aprecierile ministerului de resort, grupurile energetice date în funcțiune în 1966 și cele planificate să intre în producție în acest an reprezintă

aproximativ jumătate din întreaga putere instalată prevăzută a se construi și da în exploatare în întreaga perioadă a planului cincinal.

În aceste zile se desfășoară în ritm susținut lucrările pe șantierele Sistemului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, hidrocentralei de pe Lotru și termocentralelor de la Deva, Constanța și Borzești. Obiectivele noi sînt cunoscute și nominalizate, documentația de execuție fiind elaborată pentru întregul an în proporție de peste 90 la sută. În aceeași măsură departamentul se preocupă de folosirea agregatelor existente la parametri optimi, reducerea consumului de combustibil convențional pe kilowatt-oră produs, creșterea eficienței economice în producția de energie electrică. În anul acesta urmează să intre în funcțiune Centrul electronic de calcul al dispecerului energetic național.

I. GHEORGHE

inovații valoroase în economia forestieră

La concursul de inovații organizat în cadrul Ministerului Economiei Forestiere în anul ce s-a încheiat au fost prezentate 408 lucrări. Concursul a fost dotat cu premii printre care, pentru prima dată, cinci premii excepționale — conform regulamentului de desfășurare aprobat. Astfel, la bilanțul anual al activității inovatorilor, dintre cele 408 inovații prezentate au fost premiate 144 aparținînd unui număr de 262 de autori cărora le-au fost înmînat premii în valoare totală de 220.100 lei. Urmarea directă este că economiile antecalulate pentru inovațiile avizate să participe la concurs în 1966, de către direcțiile de producție ale M.E.F., reprezintă suma de 20.688.804 lei. Numai cele 144 inovații premiate pot aduce economii în valoare de 14.588.936 lei.

Dintre premiați, următorii inovatori sînt posesorii a patru

premier excepționale, primind cîte 10.000 lei pentru fiecare lucrare proprie:

— ing. Vasile Tirzian de la I.F.-Comănești pentru încărcător-descărcător de bușteni și instalații mobile de scos bușteni din parchet;

— ing. Iosif Hondrea și maestrul Iosif Glass de la I.P.P.F. «Tehnolemn» Timișoara pentru cele trei rigle de calcul, tipurile «Politehnică», «Electronica» și «Miniatură», înregistrate și ca propuneri de invenții;

— colectivul de tehnicieni și muncitori condus de ing. Mihai Hilger de la I.P.P.F. «Tehnolemn» Timișoara, pentru gradarea și pantografarea riglelor de calcul tip F prin imprimare cu presa pneumatică;

— colectivul condus de tehnicianul Vladimir Novîțchi pentru schiuri din lemn și laminate din fibră de sticlă.

Radu PĂDURARU

la piatra arsă

În anii următori baza materială a turismului din țara noastră se va dezvolta continuu. În acest scop, pentru lucrările ce se vor desfășura pînă în anul 1970 s-au alocat aproximativ 3 miliarde lei.

Între aceste lucrări reține atenția și complexul sportiv ce se va construi în 1967 în mînatul masiv al Bucegilor, la o altitudine de circa 2.000 m, în apropierea cunoscutei cabane Piatra Arsă. Menirea imediată a acestui complex este de a găzdui lotul nostru olimpic care se va pregăti pentru întrecerile sportive ce se vor desfășura în Mexic. Ulterior, prin unele amenajări făcute cu ușurință, complexul va fi trans-

format într-un confortabil și încăpător centru turistic care, în final, va putea găzdui 400 persoane, va avea un restaurant, grup social, și va fi prevăzut cu încălzire centrală.

În cadrul complexului se vor mai construi: o cabană a cărei capacitate va fi de 60 locuri, o sală de sport cu o suprafață de 700 mp, un grup social, cabinete medicale și o serie de alte dependințe. În vederea antrenamentelor de vară vor fi asigurate terenuri în aer liber pentru fotbal, atletism etc.

Accesul la noul complex turistic se va realiza pe șosea, cu mijloace de transport auto.

George VULPAȘ

În întreaga țară au început depunerile de candidaturi pentru alegerile de deputați în sfaturile populare comunale, care vor avea loc la 5 martie 1967. În comuna Balaciu, raionul Urziceni, sâtenii l-au propus candidat al F.D.P. pe Ion Dinică, vicepreședintele cooperativei agricole de producție «Timpuri noi».

Fotografie de M. ANDREESCU

stofe pentru 620 000 costume

Orașul Constanța are acum o fabrică în care lina — furnizată de faimoșii berbeci Merinos de Palas, cit și de oile gospodăriilor de stat, ale cooperativei agricole de producție din Dobrogea și din centrele de oierit de peste Dunăre (reg. Galați) — se transformă în fire și stoffe. Această importanță unitate a industriei noastre textile — întreprinderea integrată de lina — a început să funcționeze cu toate sectoarele din primele zile ale acestui an. Ea se află plasată în inima noii zone in-

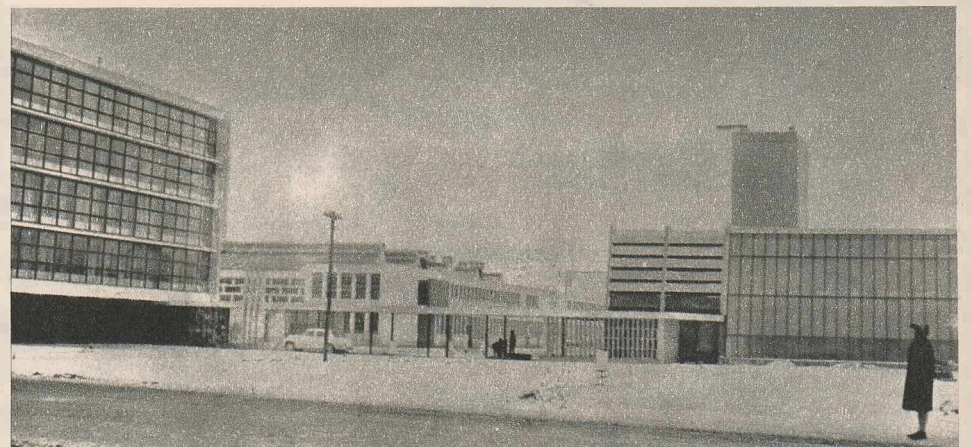
dustriale a orașului Constanța, în vecinătatea altor importante unități economice date în folosință în ultima vreme.

Ce și cît va produce mezină industriei constănțene? Într-o scurtă convorbire avută cu directorul întreprinderii integrate de lina — ing. Vasile Pascaru — am aflat următoarele: capacitatea anuală de producție a noii unități este de 3.600 tone lina spălată, 1.400 tone pale de lina pieptănată, 1.050 tone fire de lina cardată și 2.400.000 mp țesături de lina. Țesăturile sînt

fabricate într-o largă gamă de sortimente (peste 70 de desene) pentru costume bărbătești, rochii sau paltoane. «Din stoffa fabricată anual de noi — ne împărtășește mai departe directorul fabricii — se pot confecționa 620.000 costume bărbătești sau 725.000 paltoane».

În viitor întreprinderea integrată de lina din Constanța va fi extinsă. Lucrările au și început. În 1969, cînd noile ateliere vor fi date în funcțiune, întreprinderea va produce în total 6.560.000 mp țesături de lina pe an.

B. SURU

* Noua întreprindere de industrializare a lîinii din Constanța.

noutăți

Noi rezultate ale cercetărilor științifice întreprinse de specialiștii Institutului central de cercetări agricole din București au completat studiile cu privire la cunoașterea vieții și migrației unor animale rozătoare.

Prin marcarea cu izotopi radioactivi s-a stabilit modul de folosire a galeriilor, distanțele, vitezele de deplasare și de săpare ale orbetelui (Spalax-Lencodon). Specialiștii au precizat că într-o zi acesta se deplasează sub pămînt 1.600 m, cu viteza de 2 m pe secundă. Cînd este amenințat de pericole viteza animalului atinge 6 m pe secundă. În 4-5 ore orbetele sapă pînă la 10 m noi galerii și creează la suprafață, în numai 45 de minute, mușuroaie de pămînt în greutate de 14 kg. Studiile respective servesc la stabilirea unor metode eficiente de combatere a acestor animale care provoacă mari pagube agriculturii.

Biciul, arhaica unealtă rămasă pînă azi pe aceeași treaptă de evoluție a tehnicii primitive, a devenit... electronic. Nu-i vorba de ficțiune. Ideea a fost materializată de către un colectiv de specialiști al Uzinei de reparații din Brașov. Biciul electronic are o concepție simplă. El este alcătuit din două baterii electrice, transistoare, re-

zistențe și un transformator — toate montate într-un baston. Atîns cu acest baston «electrocitant», animalele se supun voinței omului fără a fi lovite. Experiențele efectuate au demonstrat că vitele conduse cu ajutorul bicicului electronic capătă rapid reflexe puternice, ceea ce ușurează munca îngrijitorilor. Noua unealtă nu are nici un efect dăunător asupra sănătății animalelor.

pentru posesorii de autoturisme

Cooperativa «Precizia» din Arad a început construcția unor remorci-camping, atașabile la autoturismele de tipurile și mărimile existente în țara noastră. Caroseria este din tablă, placată în interior cu material plastic, avînd în total o greutate

de numai 170 kg. Remorca dispune de patru paturi, masă și scaune pliante, ladă de lenjerie, reșou și loc de bagaje.

Primele remorci-camping vor fi livrate unităților de desfacere în semestrul I al acestui an.

V. MUREȘAN

H₂O în

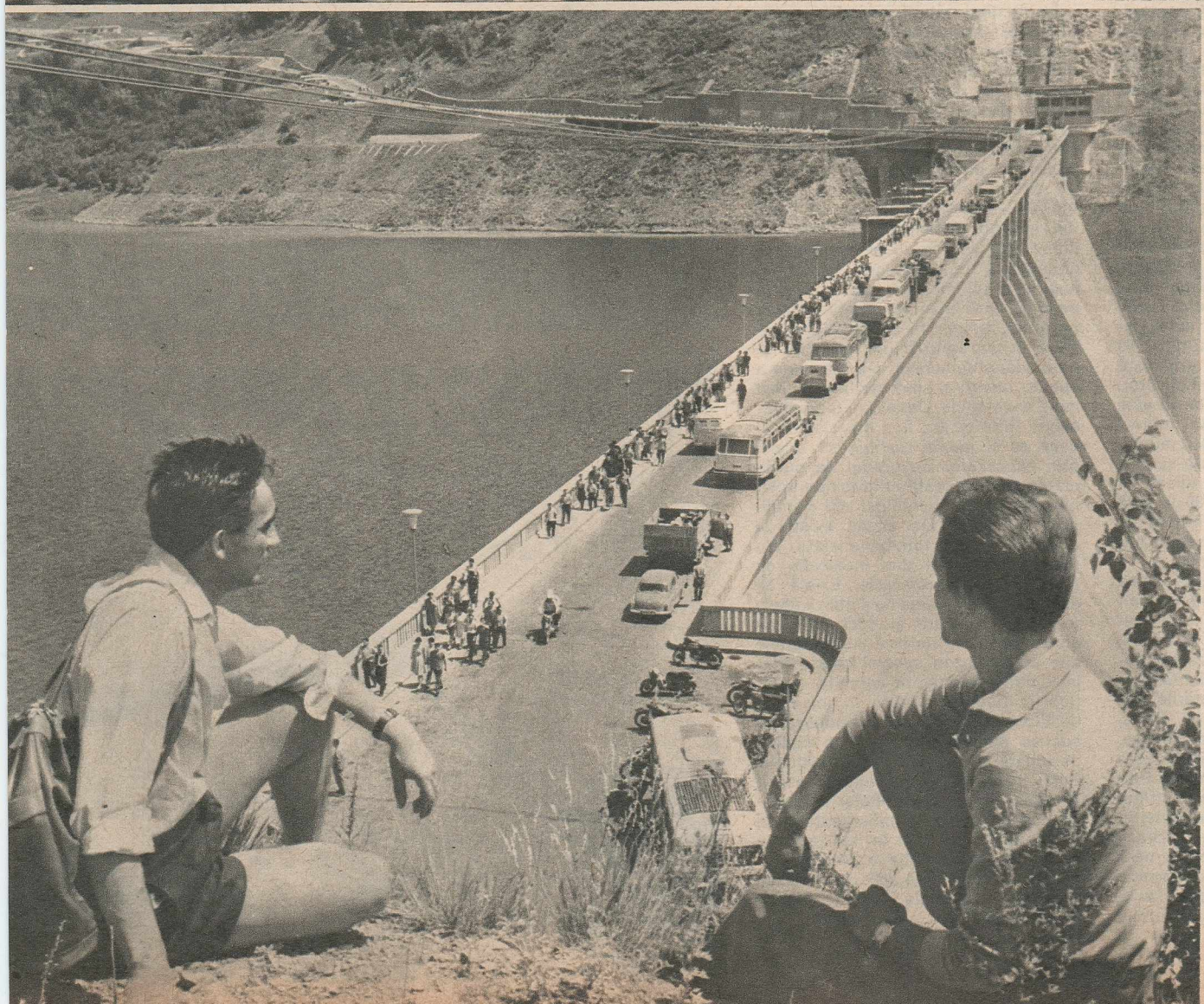
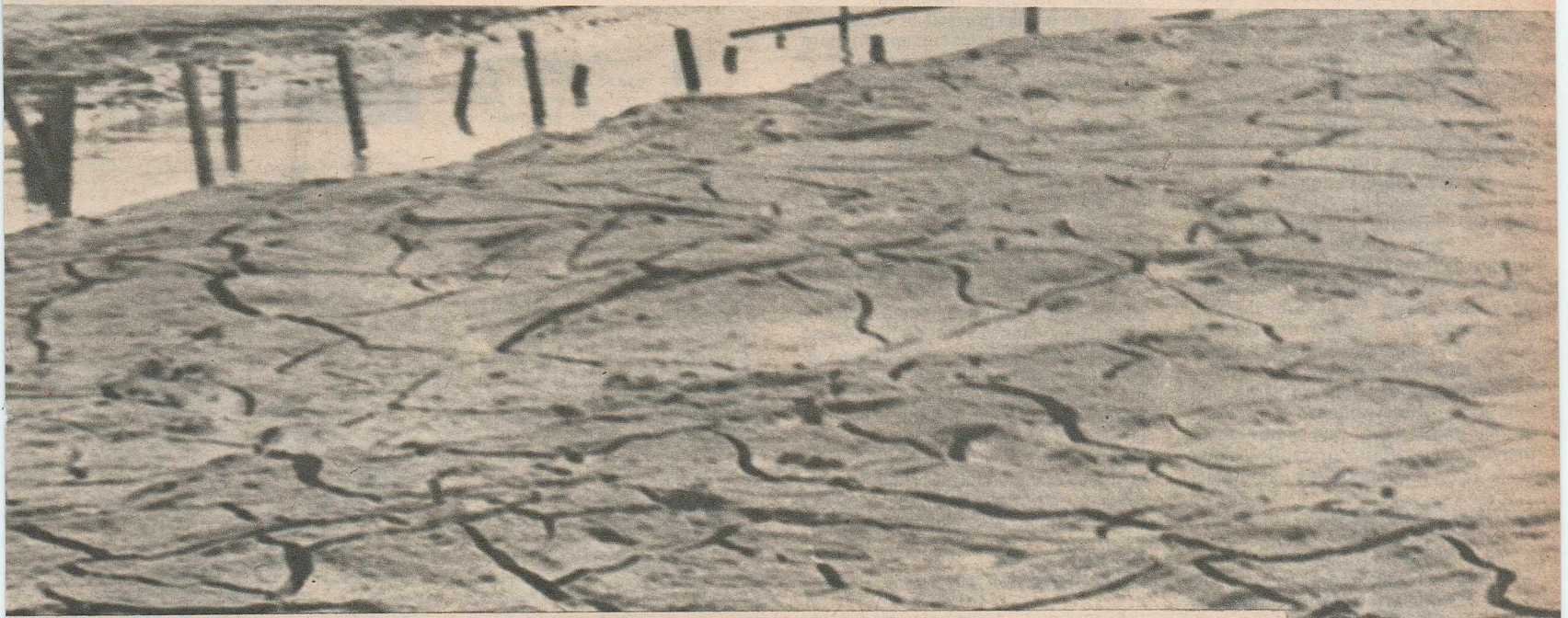

Depășind sfera preocupărilor revistelor de specialitate, problema apei este discutată în cercuri tot mai largi. Nu atât cea a oceanelor sau mărilor, ci a apei dulci, pentru scopuri potabile, industriale și bineînțeles pentru agricultură. Proiectele pentru desalinizarea apei de mare cu ajutorul energiei atomice devin realitate. Altele pentru abaterea unor fluvii ce se varsă în Oceanul Înghețat de Nord — în U.R.S.S. și America — sînt obiectul de studiu al unui număr larg de specialiști. Condițiile vieții contemporane, dezvoltarea energeticii, industriei, agricultura modernă, intensivă, necesită cantități din ce în ce mai mari de apă. Deși cea mai mare parte a globului prezintă colorit albastru, repartiția geografică inegală a apei nu satisface cerințele dezvoltării societății. Expresia «ca aerul și apa», în înțelesul de accesibilitate nelimitată, valabilă de milenii, nu mai corespunde astăzi în ce privește apa. Era atomo-cosmică ne pregătește multe surprize. Dar faptul rămîne fapt: este nevoie de tot mai multă apă, iar procurarea ei provoacă destulă bătaie de cap.

CARE ESTE SITUAȚIA LA NOI?

Privind arcul Carpaților, marele condensator de nori, brăzdat de sute de piraie și riuri, ai impresia că beneficiarul n-are decît să deschidă robinetul și să folosească la deal și șes prețiosul H₂O în cantitățile dorite. Excepțind un număr relativ redus de lacuri interioare fără scurgere, toate apele curgătoare ale patriei noastre converg direct sau indirect spre Dunăre, iar aceasta varsă în mare, prin gurile sale, peste 200 miliarde metri cubi anual. Înseamnă asta mult? Puțin? Căm. cîte 66 metri cubi sau 6 600 găleți de apă de fiecare locuitor al globului. Cît se consumă în țara noastră? Peste 6 miliarde mc în anul trecut. În 1970 cantitatea va ajunge la 10,1 miliarde, iar în deceniul ce va urma această cantitate va crește încă

postază economică

Barajul din beton constituie unul dintre mijloacele cele mai răspândite de stăvilire a apelor în vederea creării de lacuri de acumulare.

de vreo patru ori, adică la peste 40 miliarde mc. Este poate vreo greșeală de calcul la mijloc? Nicidcum. Trebuie să avem în vedere necesitățile economiei noastre în continuă dezvoltare. De pildă, pentru producția unei tone de oțel sînt necesari între 250 și 300 mc de apă. Or, numai în actualul cincinal se prevede sporirea producției anuale de oțel cu peste 4 milioane tone. Comparați și următorul fapt: pentru obținerea oțelului, respectiv a fontei, toate celelalte materii prime luate la un loc nu depășesc greutatea produsului finit mai mult de 2-3 ori, în timp ce cantitatea de apă folosită în procesul de producție este de circa 25-30 ori mai mare. Proportii asemănătoare sau și mai izbitoare ale consumului de apă raportat la greutatea producției finite întîlnim și la producția celulozei, a hîrtiei, în diferite ramuri ale industriei chimice, alimentare, textile, unde apa este folosită în cantități din ce în ce mai mari. De asemeni este necesară o tonă de apă pentru obținerea a 3-4 kg porumb sau 15-20 kg de cartofi! Pentru irigarea unui ha de sol mai arid într-o singură perioadă de vegetație sînt folosiți între 3 și 4 mii mc de apă. Or, creșterea suprafețelor irigabile prevăzute este de ordinul a sute de mii de hectare în acest cincinal. Iată de unde și cum se adună cantitatea de miliarde metri cubi de apă. Cele peste 10 miliarde mc de apă ce se vor consuma în ultimul an al cincinalului se distribuie între principalii beneficiari în felul următor: mai bine de jumătate urmează a fi folosiți de industrie, ceva mai puțin de o treime în agricultură (irigații) și circa 11 la sută în gospodăria comunală.

DE UNDE LUĂM APA

Astfel stînd lucrurile, fiecare firicel de apă — ce se scurge cu susur lîn sau cu ropot lovind și măcinînd pietrele în cale — ne apare în altă ipostază, mai realistă, și anume în valoarea potențialului său economic. Imaginea poetică a izvoarelor, tumultul căderilor de apă se traduc în oțel, hîrtie, recoltă. Pe întreg teritoriul țării, o armată de specialiști hidrologi este în permanență ocupată cu măsurarea, urmărirea și ținerea evidenței resurselor de apă. Din tomurile groase întocmite de ei poți afla unde, cînd și cît a plouat; cît s-a scurs și cît s-a evaporat; cînd a fost secetă sau cînd apele rîurilor s-au revărsat peste maluri... Practic, cea mai mare parte a apei necesare o luăm din rîurile interioare — peste 85 la sută. Iar debitul lor anual însumează circa 39 miliarde mc. Aparent, nici o grijă încă în raport cu consumul actual și viitor. Dar numai aparent. Industria nu este uniform repartizată pe cursul tuturor apelor. Acestea, la rîndul lor, au regim torențial — caracterizîndu-se prin perioade scurte cu debit ridicat, în care se scurge între 40 și 80 la sută din debitul anual, și luni întregi cu ape cu nivel redus care în unele cazuri scade pînă la secarea totală.

Concluzia care se desprinde e una singură: acumularea de apă în mari rezervoare. În ultimii ani s-au și executat numeroase lucrări de acest fel: sistemul Vidraru pe Argeș, care acționează turbinele hidrocentralei George Gheorghiu-Dej; acumulările Te-liuc pe Cerna, Strîmtori pe Firiza, Belci pe Tazlău, Secul pe Bîrzava, Bălan pe Oltul superior și altele. Este în construcție acumularea de la Paltiu, pe rîul Dofțana, care va contribui la satisfacerea cerințelor industriei în dezvoltare din zona Ploiești, Brazi, precum și irigarea cîtorva mii de hectare în bazinele Prahova și Ialomița. Alta se construiește la Poiana Uzului care va completa cerințele platformei industriale de la Borzești și de pe Valea Troțușului. În anii următori se vor crea mari acumulări la Valea cu

Pești pe Jiul superior, în bazinul Crișului Repede, la Gilău pe Someșul Mic, la Dragomirna în apropiere de Suceava, pe rîurile Sadu, Tismana și Motru, la Stîncă-Costești pe rîul Prut, pe Timiș și altele. Ele vor contribui la aprovizionarea cu apă a unor zone industriale de pe Jiul superior, din regiunile Oradea, Cluj, Suceava, precum și la irigarea unor noi suprafețe de terenuri agricole. În anumite bazine hidrografice deficitare se vor face și lucrări de derivare din alte bazine excedentare. Numai Comitetul de Stat al Apelor va executa lucrări în valoare de peste 1,2 miliarde lei. Însemnate volume de lucrări se execută și de Consiliul Superior al Agriculturii, Ministerul Energiei Electrice și alte departamente, precum și de sfaturile populare regionale.

Aceste lucrări prezintă și alt avantaj. După cum este cunoscut, apa, în afara multiplexelor ei folosințe, poate fi și un puternic element distrugător: nu trece anul ca într-un loc sau altul viiturile să nu strice maluri, poduri, drumuri, să nu inunde cîmpuri sau chiar localități, provocînd însemnate pagube. Or, paralel cu lucrările de acumulare se realizează și regularizarea cursurilor de apă, fapt ce elimină total calamitățile, iar de la caz la caz forța lor sălbatică e înhămată la turbinele hidraulice și transformată în energie electrică. Din cele peste 2,75 milioane ha pămînturi inundabile expuse periodic degradărilor au fost pînă în prezent apărate prin acumulări, îndiguiri și alte lucrări de regularizare a apelor circa 1 150 mii ha din care peste 760 mii în luncile interioare iar restul în Lunca și Delta Dunării. Pînă la finele cincinalului suprafețele apărate de acțiunea distructivă a apelor vor ajunge la 1,5 milioane ha.

CE ÎNSEAMNĂ «CURSURI» DE APĂ?

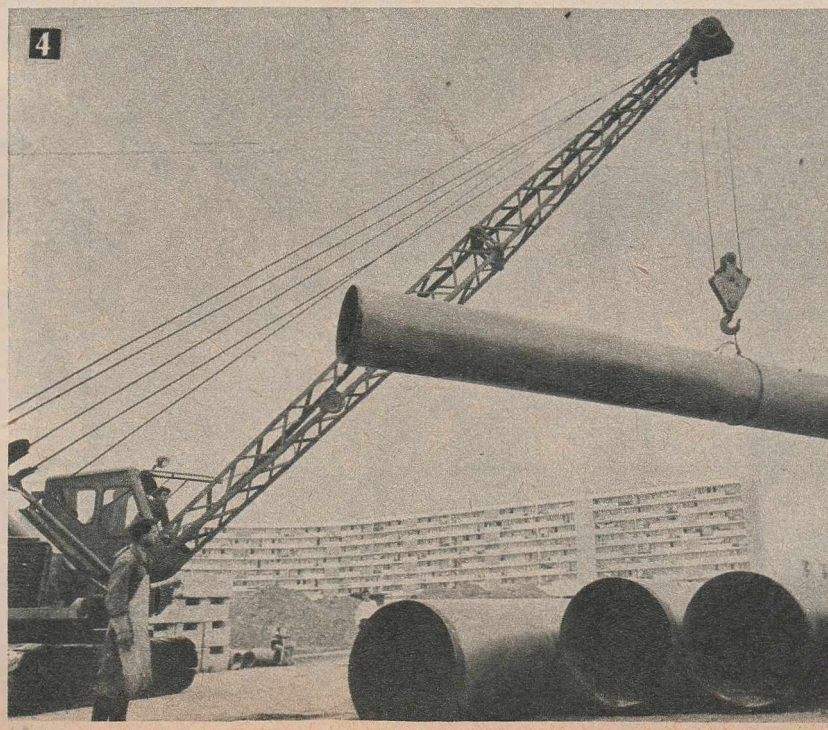
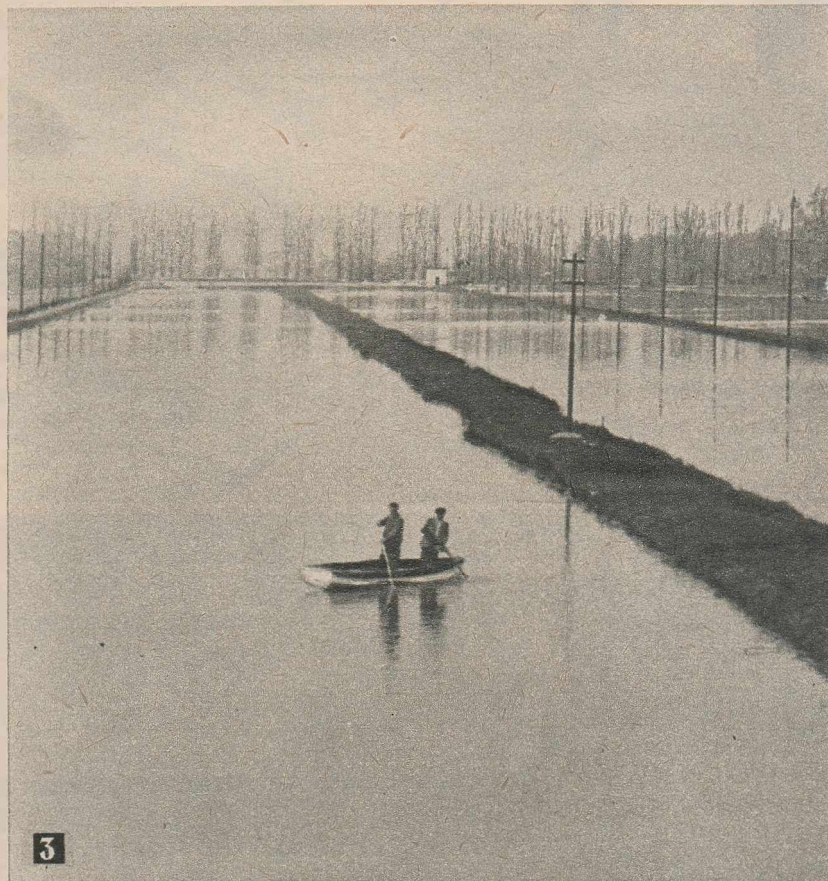
În circuitul naturii soarele funcționează ca o pompă ridicînd de la suprafața mării, oceanelor și a uscatului, sub formă de vapori, uriașe cantități de apă pe care le transportă prin curenți de aer, tot de el create, spre vîrfurile reci ale munților, unde căzînd alimentează sursele a nenumărate mici izvoare și pîraie. Aici intervine omul cu cîte o piedică — stăvilul plus turbină — ca să fructifice o părticică din energia potențială rezultată din diferențele de nivel. Dar nu apa este consumată în asemenea cazuri, ci forța ei. În schimb, la irigații, apa adusă pe cîmp intră în sol, în plantă, se evaporă, consumul ei fiind efectiv. De asemeni, în alte utilizări din industrie și gospodărie comunală, o bună parte a apelor, uneori o jumătate, alteori mai mult, se restituie. Dar este o mare deosebire între ce am luat din cîșmea și ceea ce se poate restitui, să zicem, prin canalizare. De gradul de purificare a acestor restituiri depinde posibilitatea de a le refolosi alți beneficiari din aval. De aceea există și obligația pentru toți beneficiarii, din păcate încă prea des încălcată, de a epura apele reziduale. Există de asemeni posibilitatea de a utiliza apele reziduale ca atare și deci de a nu afecta cursurile rîurilor. Astfel, unele ape reziduale, în special cele menajere, pot fi folosite în anumite condițiuni la irigații. La Tuzla, în apropiere de Eforie-Sud, se experimentează cu succes de mai mulți ani un sistem de irigații alimentat cu ape reziduale. Zona prezintă un avantaj deosebit deoarece perioada debitelor crescute de ape reziduale — iunie-septembrie pe litoral — coincide în linii mari cu perioada de vegetație a plantelor și nevoia lor sporită de apă. Se folosesc apele din localitățile balneare Eforie-Nord, Eforie-Sud și Techirghiol. Alte cîmpuri au fost amenajate în apropierea Fabricii de amidon din Sint-Simion, regiunea Mureș-Autonomă

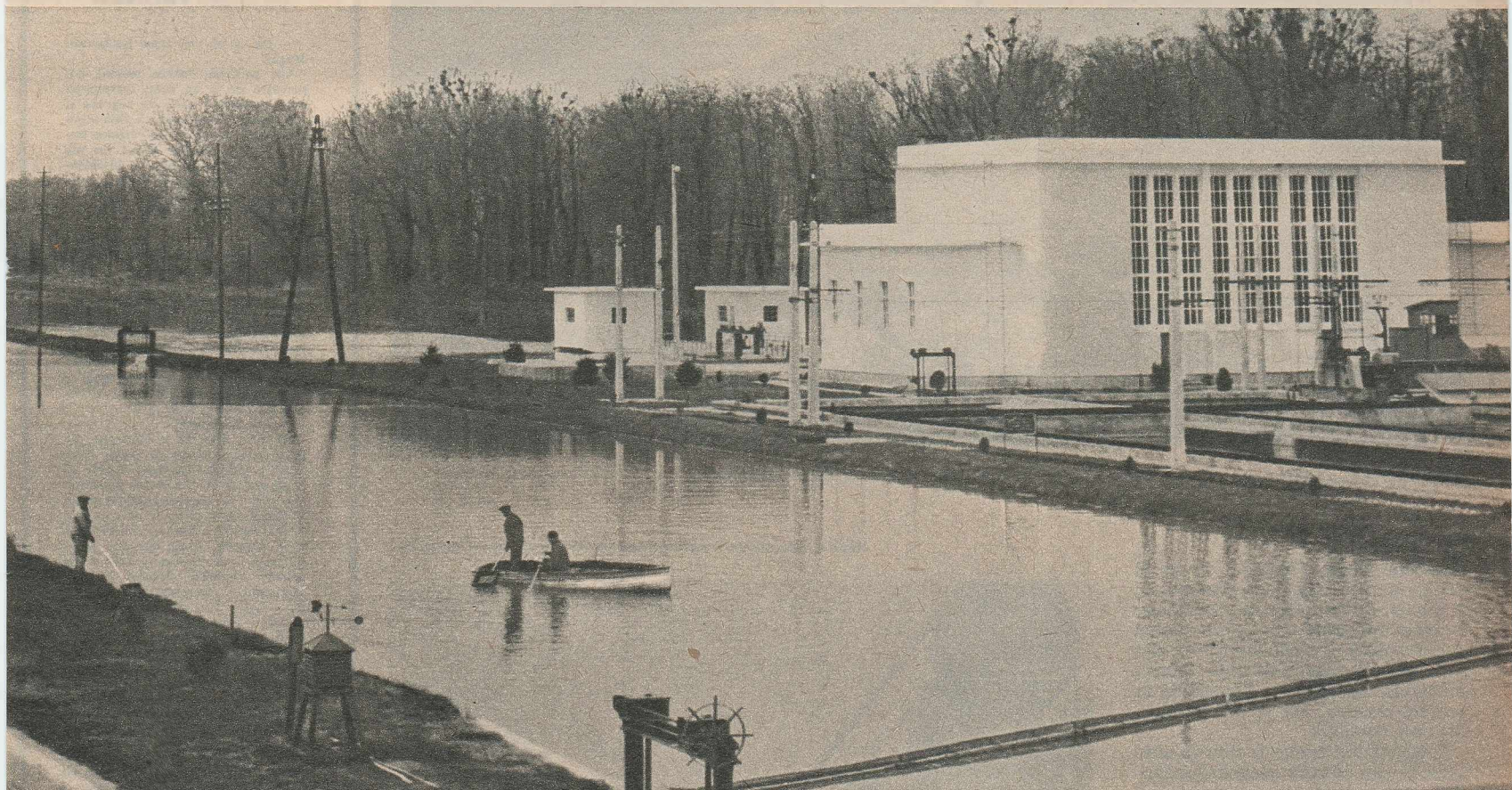
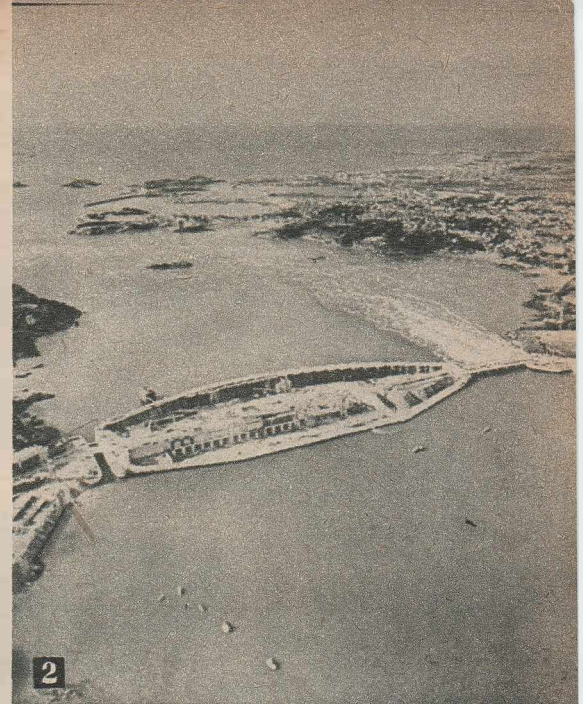
1 Canalele de aducțiune dirijează apa spre locurile unde poate fi valorificată.

2 Forța mareelor pune în funcțiune turbinele acestor centrale construite în estuarul fluviului Rance din Franța.

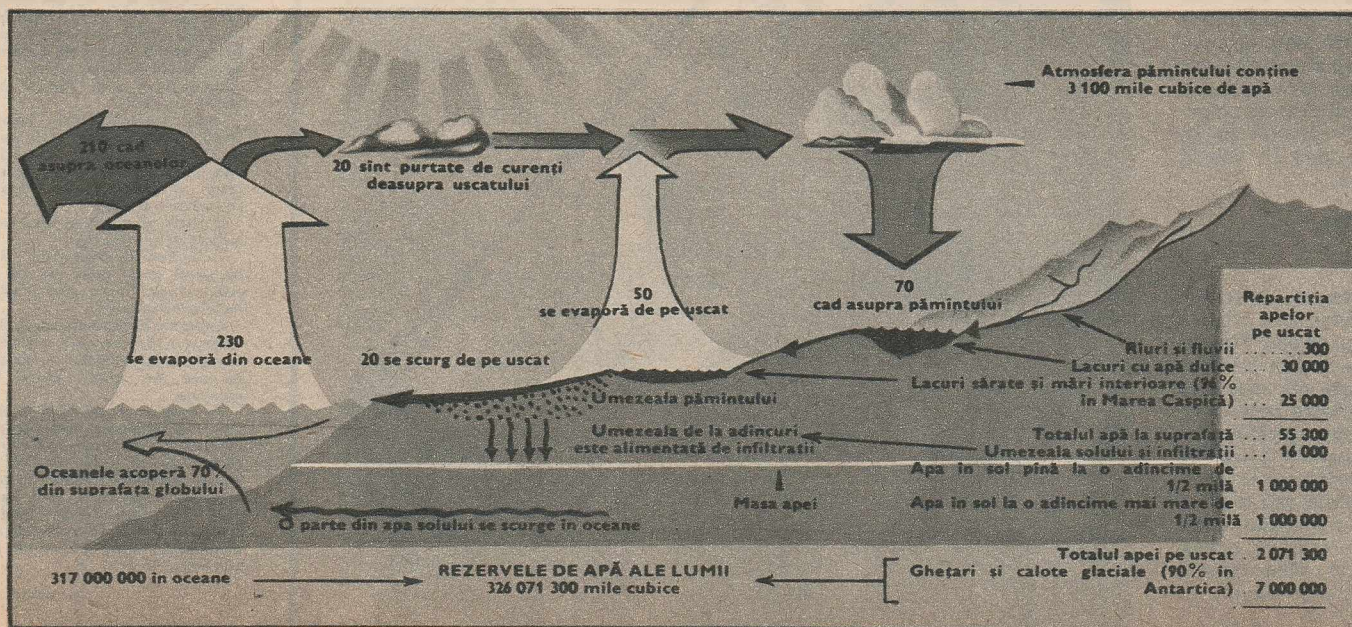
3 Acumulată în bazine, trecută prin filtre, condusă prin conducte, H₂O ajunge la robinet pîrtînd denumirea de apă potabilă.

4 Transformată în vapori apa va circula prin aceste conducte uriașe pentru a încălzi locuințele.

Ciclul apei în lume reprezentat grafic (după revista americană «Times»). Cantitățile sînt calculate în mile cubice. O milă cubică = (1 609,3 m³).

În cite locuri nu întâlnim asemenea peisaje pitorești, unde există încă mari rezerve de apă nevalorificate.

Maghiară; lângă Topitoria de in și cîmpă Beroieni, regiunea Maramureș; la Ovidiu, în apropiere de Constanța. În calea extinderii lor pentru irigații în agricultură și silvicultură mai sînt și numeroase piedici de ordin tehnic, economic, sanitar etc. Cercetările în această direcție, atît la noi cît și în alte țări continuă.

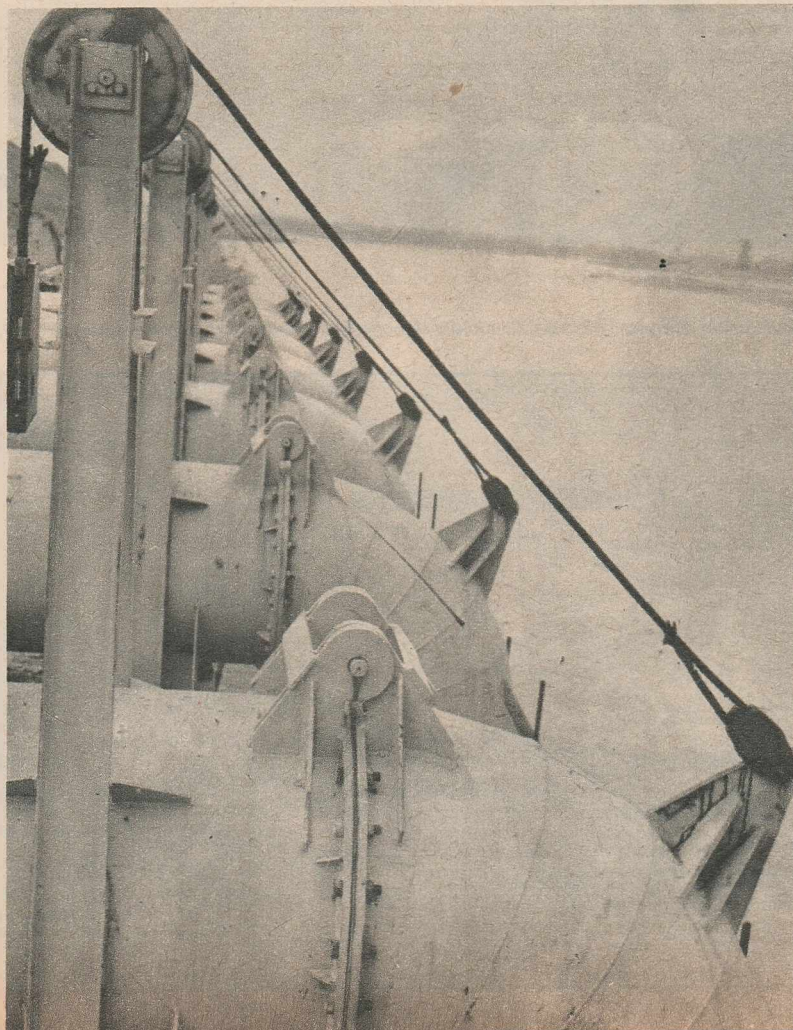
Totuși, ținînd seama de situația existentă, în țara noastră necesitatea epurării apelor reziduale se impune cu acuitate. Deocamdată numărul de stații de epurare în funcțiune este încă insuficient, iar unele funcționează defectuos, avînd drept urmare o degradare a calității apelor unor rîuri. Din această cauză, în cincinal, se prevede construirea a circa 450 stații de epurare — ceea ce corespunde unui efort de investiții de multe sute milioane lei — iar în plus se cere ca toate obiectivele noi ce se vor construi să fie puse în funcțiune o dată cu stațiile de epurare respective.

INTERDEPENDENȚA INDUSTRIE-APĂ

Dezvoltarea impetuoasă a economiei țării noastre duce spre creșteri rapide ale consumului de apă. Treptat-treptat se dovedește că apa este materia primă universală cel mai mult și mai des folosită. Peste zece-cincisprezece ani problema amplasării unor noi întreprinderi industriale va depinde mult mai puțin de existența în apropiere a materiilor prime sau a mîinii de lucru decît de existența unor surse corespunzătoare de apă. Or, aceste surse, organizate de mîna omului, se pregătesc încă de pe acum.

AI. PLĂIEȘU

Aspirată de pompe puternice apa ia drumul culturilor agricole.

CARNET DE SCRITOR

un răspuns

de Eugen FRUNZĂ

— De ce nu mai treci pe la noi, dragă?

Un personaj foarte amabil îmi servește de la un timp întrebarea cu o insistență plină de regrete și reproșuri. Mărturisesc că pînă acum m-am eschivat de la un răspuns hotărît. Azi dimineață glasul lui mă chemă iarăși la telefon și, învăluindu-mă în citeva laude dulci, ajunse în cele din urmă la refrenul cunoscut:

— De ce nu mai treci pe la noi, dragă?

Ce greu e uneori să-i răspunzi omului de la obraz, să nesocotești acele tiranice artificii care, prin impostură, s-au strecurat în sfera noțiunii de politețe! Iată de ce am îngînat și de astă dată o scuză fără rost. Dar după ce am așezat receptorul în furcă m-a cuprins o dorință aprigă de a-i răspunde, în sfîrșit, pe șleau, de a nu mai prelungi o situație de echivoc. Am luat o bucată de hîrtie și i-am scris:

Presupusule amic,

Îți sînt dator cu o explicație. Înțeleg mirarea d-tale și grava inflexiune a glasului cînd mă întreb de ce îți ocolesc de la o vreme prietenia. Ce-i drept, ne vedeam altădată destul de des și părea că nimic nu va umbri bunele noastre raporturi. Erai un amfitrion simpatic, atent, discutați cu inteligență, mă ispiteau gustul d-tale artistic, discoteca bogată, cafelețuța preparată cu meșteșug. Într-un cuvînt mă simțeam bine și punțile prieteniei se legau între noi din ce în ce mai strîns. Și ce comoară e prietenia!

Țin minte că odată ne-am și întreținut o lungă seară asupra acestei teme. Mi l-ai citat atunci pe Democrit care afirmă că omul fără nici un prieten nu merită să trăiască. Iar eu, pentru că ne aflam la un pahar instelat, l-am adus întru mărturie pe hitrul și înțeleptul Anton Pann: «Prietenul vechi este ca vinul, care pe cît se învechește pe atît mai cu gust se bea».

Frumoase ceasuri am petrecut împreună. Și totuși unele semne mă nelinișteau. O bănuială se strecura în mine și mă avertiza. Mă temeam să-i dau crezare, o refuzam, o alungam cu ciudă. Aș fi vrut din tot sufletul să nu se adeverească. Pînă într-o zi, șezînd amîndoi pe terasa locuinței d-tale, zbirnii soneria de la intrare. Te-ai dus să deschizi, iar eu — dincoace — ți-am auzit fără să vreau glasul baritonat:

— O, ce plăcere! Poftim înăuntru, dragă. Cum, ești grăbit? Nici nu știi ce bucurie mi-ai face... Atunci nu uita să-mi telefonezi, să aranjăm ceva... în sfîrșit, ca între prieteni... La revedere, te pup!

Și întors pe terasă de unul singur ai ținut să mă informezi:

— Secătura de Marinescu... A venit să-mi spună ceva. Nu pot să-l sufăr, dragă. Numai cînd îl vîd și îmi vine nu știu cum.

Asta e tot, presupusule amic. Glasul d-tale se miră, mă mustră, mă cheamă cu refrenul lui întrebător. Iar conștiința mea îmi spune: «Fugi! Nu-l asculta!»

Îmi inchipui că mă acuzi cu sinceritate, că nu înțelegi ce s-a petrecut cu mine. Îți vei fi spunînd că nu mi-ai făcut niciodată vreun rău, că te-ai purtat ireproșabil. Așa-i? Și totuși crede-mă: m-ai jignit, m-ai înșelat, m-ai rănit, m-ai izgonit. Totul s-a surpat în citeva clipe. Absolut totul și pentru totdeauna. Deci nu mai suna și nu mai întreba.

La nerevedere!

Plaza Independencia, cu impresionantul său Palacio Salvo, evocă parcă atmosfera de la începutul secolului nostru.

am fost la MONTEVIDEO

note de călătorie din Uruguay de D. SZILÁGYI

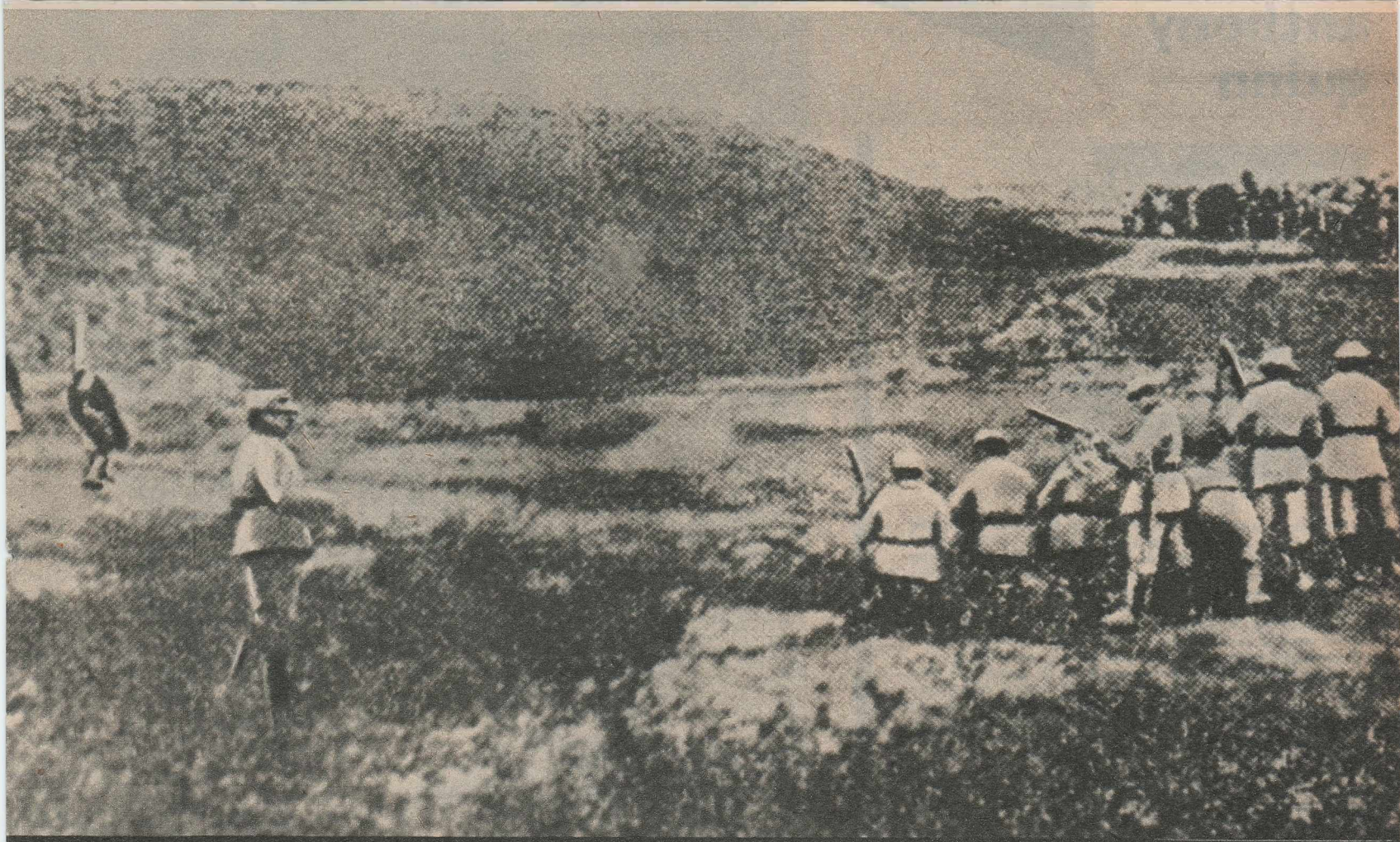
«Văd un munte» — a exclamat unul dintre marinarii caravelor lui Magellan, care navigau pe lângă coastele Americii de Sud în căutarea drumului prin vest spre insulele Moluce. Muntele, de fapt un deal de nici 300 metri purtând denumirea de Cerro, se afla în apropierea estuarului La Plata, considerat înainte de Magellan o strâmtoare marină.

În epoca singeroasă a conchistei, spaniolii au fost nevoiți să se mulțumească un timp îndelungat doar cu contemplarea de la distanță a

(Continuare în pag. 16)

AN 1907

Mii și mii de țărani au plătit cu viața îndrăzneala de a fi încercat să iasă de sub jugul împilării și foamei. Înfrângând răscoala, cercurile dominante s-au dedat la represii singeroase de o cruzime fără seamăn. Iată două documente fotografice zguduitoare: după o sumară procedură, un grup de țărani răsculați este executat prin împușcare.

COPERTA
NOASTRĂ

anthony quinn

Nu știu dacă cineva se va încumeta să facă vreodată ordine în și-rul multor certitudini dar și înșelăciuni pe care ni le-a dat pînă astăzi istoria vedetelor de film, dar cred că avem de acum dreptul să ne stabilim mica noastră ierarhie de valori. Sînt actori care n-au dezamăgit niciodată și pe nimeni, pentru că unitatea de măsură a puterii lor de atracție nu este nici farmecul cel trecător al chipului, nici cutare sau cutare stil de joc (la urma urmelor reducibile și ele la anumite tipare fixe), ci o forță vitală care este a naturii însăși, cu toate puterile ei știute, cu toate misterele ei necunoscute. Anthony Quinn este unul din acești artiști. Trebuie să spunem că, în ceea ce privește cunoștința noastră cu el, am avut o soartă de cinefili cum nu se poate mai fericită: l-am văzut în mai toate rolurile sale mari — Zampano din «La strada», Gauguin în «Van Gogh», Zorba grecul. Ne-am fi întristat dacă, bunăoară, știind că undeva în lume există un Zorba interpretat de Quinn n-am fi avut prilejul de a-l vedea. Spun asta pentru că atunci cînd intri într-o sală unde «se joacă» un film cu Anthony Quinn te aștepti la o mare întâlnire omenescă între ființe ce au ceva să-și spună. Nu mergem să vedem «cum joacă», pentru că actorul nu joacă sau, mai bine zis, din laboratorul mental în care s-a plămădit personajul n-a rămas nici o urmă, nici un semn care să ne facă să-i ghicim meșteșugul. (Mark Robson, regizorul unuia din ultimele sale filme, «Centurionii», ne mărturisește că Anthony Quinn este unul din cei mai muncitori actori din țîți a întîlnit.) A rămas doar adîncă omenie a eroilor săi, o imensă generozitate și bucurie de a fi om, cu izbînzi și căderi, cu sușuri line și cu trăzneli, dar finalmente învingător și stăpîn al condiției sale. Plînsul lui Zampano la moartea Gelsominei, sirtaky-ul lui Zorba și mai ales acel strigăt — nu de eșec, ci de triumf: «Hei, șefule, ai văzut vreodată o catastrofă mai grozavă?» — nu le primim ca pe niște scene-culme ale unor mari creații actoricești, ci ca dovezi ale unei nesfîrșite încrederi în frumusețea sîntă a efortului omenesc, a năzuinței de împlinire. Acest uriaș de 1,95 m, cu umeri largi și ochi cînd plini de candoare, cînd scăpărători de fulgere, nu se apropie decît de acele personaje cu care știe că se poate contopi: «Cred că totdeauna am avut roluri care au însemnat ceva pentru mine — spunea nu demult actorul. Ca să mă exprim pe mine am nevoie să mă identific cu eroii, dar și ei mi-au dat ceva, în schimb. Cufundîndu-mă complet în sufletul lor, mă întrebam de fiecare dată: «ce-mi va aduce omul acesta?» Știți, sînt unii actori care pot să meargă seara la un cocktail și apoi să-l joace liniștiți pe Hamlet. Eu nu. Trebuie să devin una cu personajul meu. După aceea, nu ne mai despărțim niciodată, ceva din el rămîne în mine pentru totdeauna. Deocamdată, măsor lucrurile după criteriile lui Zorba. Viața mea ar fi avut poate o altă cale dacă nu ne-am fi întîlnit, dacă pe acea insulă greacă, acum doi ani, nu am fi devenit unul și același».

Quinn l-a luat cu el pe Zorba și-l păstrează. Noi îi luăm pe amîndoi în lumea noastră, a fiecăruia, și-i păstrăm acolo unde ne-am orînduit certitudinile și frumusețile ce nu se pot prăbuși.

fișă filmografică

M.M.

Anthony Quinn s-a născut la 21 mai 1915, în localitatea Chihuahua (Mexic), dintr-un tată irlandez și o mamă mexicană. La vîrsta de 15 ani încercase deja vreo 12 meserii. Descoperit de John Barrymore este prezentat lui Cecil B. De Mille care-l angajează pentru roluri mărunte în filme cu indieni. În 1952 obține consacrarea definitivă în filmul lui Elia Kazan: «Viva Zapata!» (premiul Oscar pentru un rol episodic). Notăm dintre filmele sale mai importante: «La strada» (1954, regia F. Fellini, cu Giulietta Masina), «Van Gogh» (1956, regia V. Minnelli. Pentru rolul lui Gauguin a obținut un alt premiu Oscar), «Cocoșatul de la Notre Dame» (1957, cu Gina Lollobrigida), «Ultimul tren din Gun Hill» (1959, cu Kirk Douglas), «Vizita» (1963, cu Ingrid Bergman), «Zorba grecul» (1964, regia M. Kazan), «Centurionii» (1966, cu Michèle Morgan și Alain Delon).

«Cenușăreasa» este o actriță inpuizabilă: Sophia Loren.

PUNCTE CARDINALE

„a fost odată“

Este numele ultimului film al regizorului italian Francesco Rosi, ale cărui turnări s-au terminat de curînd la Roma. Prima cronică cinematografică a acestor recente creații aparține cineastului, care-și explică astfel filmul:

«A fost odată un principe spaniol care trăia într-un mare palat și guverna, în numele

regelui, o provincie sărăcăcioasă din Italia meridională. Într-o zi, în timp ce cutreiera ținuturile călare pe un cal alb, întîlni o frumoasă țărăncă de care se îndrăgosti. După care, se poate presupune că amîndoi vor trăi fericiți și mulțumiți.

Ultimul meu film poate fi povestit așadar astfel, după regulile tuturor poveștilor. De fapt, totul se reduce pur și simplu la povestea Cenușăresei, transpusă în ambianța sudului nostru și înconjurată de elemente adevărate, istoricește exacte, ușor de recunoscut: locuri, obiceiuri, tradiții, superstiții, anumite moduri de vorbire. Timpul acțiunii se plasează pe la 1600. Locul — un colț al unei provincii napolitane aflat sub stăpînirea spaniolă. Povestirea este fantastică, dar tratarea ei este foarte realistă, cam în spiritul în care sînt pictate vechile icoane populare pe care le întîl-

nim în bisericile de țară.

Se obișnuiește să se spună astăzi că un regizor italian n-are decît două șanse de izbîndă: filmul autobiografic, cu alte cuvinte să se cufunde într-o analiză introspectivă sau să ia drumul emigrației, să lucreze în alte țări, cu alte cinematografii americane, engleză. Eu însă sînt de altă părere, cred că înaintea noastră sînt multe căi deschise. După ce am abordat modalitatea marilor anchete sociale și politice, după ce am făcut filme gen «reportaj ilustrat», cum spunea Alberto Arbasino, m-a ispitit ideea unui gen mult mai liber, un film de pur fantezie, nu în afara oricăror scheme pe care le-ar impune realitatea, dar filtrînd totul printr-o sensibilizare și un gust foarte actual».

viitorul cinematografiei? SÎNT OPTIMIST

Răspunsul aparține cunoscutului critic și teoretician Jerzy Toeplitz, rector al Școlii de cinematografie din Lodz. În timpul unei vizite pe care i-am făcut-o la Varșovia, domnia-sa a avut amabilitatea de a răspunde întrebărilor adresate de redacția noastră.

— Domnule profesor Toeplitz, credeți că cinematografia lumii trece într-adevăr printr-o perioadă de criză sau doar printr-una marcată de o anumită incertitudine în ceea ce privește desprinderea unor direcții clare?

— Încă de la începuturile cinematografului se tot aude cuvântul disperat «criză». De fapt, niciodată nu se poate vorbi de o adevărată criză, ci doar de traversarea unei epoci de căutări, cum este cea de acum. Personal, nu văd nici un fel de semne de panică. Evoluția mi se pare normală. În ultimii doi ani au creat filme de seamă mari cinești ca Welles, Fellini, Antonioni, Wajda.

Poate existența și concurența televiziunii întărește impresia de «perioadă dificilă». Sint convins însă că filmul ca atare va ieși cu fruntea sus din confruntarea cu micul ecran. Orice s-ar spune, acesta din urmă nu permite spectatorului să se detașeze complet de cei din jurul său, pentru a trăi satisfacțiile de ordin intelectual pe care i le dă un film al lui Antonioni, al lui Godard sau Tarkovski să spunem. Cînd stai între telefon și un pahar de ceai, înconjurat de bunici și copii, tu, spectator, nu poți stabili o legătură adevărată cu artistul care ți se adresează, o legătură prielnică receptării faptului de artă. Dar nu avem de ce să ne temem de televiziune, pînă la urmă ea vine în ajutorul cinematografului, în sensul că o obligă la mai mult; cu sau fără voia ei, contribuie la lichidarea filmelor proaste.

— Dacă veți alcătui cîndva o istorie a cinematografului poloneze, cum veți caracteriza momentul actual?

— Nu este prea echilibrat. Avem o mare cantitate de filme nesemnificative, atît prin ceea ce spun, cît și felul cum spun. Mi se pare că sîntem la sfîrșitul unei etape de intense eforturi artistice. Regizorii noștri mari, Wajda, Kawalerowicz, Haas, cei care au încercat să se explice pe ei înșiși, după război, și au făcut-o în capodopere, par acum cam oboșiți. Poate și din cauza timpului și muncii îndelungate la filmele istorice, de mari proporții ca «Cenusă», «Faraonul».

Trebuie însă să recunoaștem că a face un film de actualitate este greu, faptul cotidian și semnificația lui se lasă mai greu prinse. Fără să vrei, ești înclinat să faci o cronică a ceea ce vezi și trăiești, nu să cauți sensurile profunde. Școala cehoslovacă a reușit să învingă această limită, deși mi se pare că în ultima vreme a ajuns și ea la un anumit manierism.

În ceea ce mă privește, nu sînt nici aici pesimist. Avem cîteva speranțe frumoase: filmele lui K. Kluba («Slăbănogul și ceilalți») și ale lui Janusz Majewski («Subchiriașul»), dezvoltate pe linia unei tradiții realiste bine înțelese, ca să nu mai vorbim de atît de tînărul Skolimowski, fenomen cu totul și cu totul individual.

— Care este, după părerea dumneavoastră, rolul criticilor de film? Să explice pînă la capăt o operă sau doar să atragă atenția asupra ei?

— Mai degrabă să atragă atenția asupra acesteia, să-i dea spectatorului un punct de sprijin în descoperirea universului propriu fiecărui creator. Este o sarcină plină de responsabilitate. Explicarea unor lucruri absconse mi se pare de prisos, pentru că operele ermetice, făcute doar pentru înțelegerea unui cerc de «inițiați», mi se par jalnice nonsensuri. Poate sînt tolerabile versurile ermetice, dar nu cinematografia, arta cea mai populară.

Acest dialog ținut între spectator și artist nu trebuie înclîcit inutil.

Godard, copilul teribil al cinematografului, își pune și el astăzi, tot mai mult, probleme legate de accesibilitate. Poate și Skolimowski va renunța la excesul de metaforizare. Dar revenind la rolul criticilor: dacă, în ultima instanță mai admit un film dificil, poate cu titlul de experiență, pentru nimic în lume nu admit o critică «dificilă». Mi se pare un act de snobism declarat. Cred că și limbajul tratatelor de științe exacte poate fi scutit de ermetisme iremediabile, dar cel al cronicilor...

— Dacă toți criticii din lume ar fi de acord cu dumneavoastră...

Interviu realizat de
Magda MIHĂILESCU

ECRANUL MARE ȘI CEL MIC

Winnetou și iar Winnetou... Invitîndu-i în studio pe reprezentanții Direcției difuzării filmelor, televiziunea i-a întrebat ceea ce îi întreabă într-una și gazetele: «De ce se distribuie pe rețea atîtea pelicule lipsite de valoare artistică?» Și reprezentanții D.D.F. au răspuns ceea ce răspund de obicei. Ei au două criterii de orientare. Primul — și după cum se dovedește în practică cel precumpănitor — este criteriul rentabilității. Abia în al doilea rînd vine — în măsura în care vine — preocuparea pentru educarea estetică a publicului. Să nu aruncăm cu piatra în ei. Oamenii minuiesc devize, cheltuiesc bani grei pentru importul de filme și sînt datori să aibă permanent în minte aspectul comercial al muncii lor. Că se comit, adesea, inadvertențe dovînd dacă nu altceva măcar subaprecierea marii atractivități a anumitor filme valoroase pentru un public larg? E adevărat, dar tot atît de adevărat este că impunității D.D.F. meditează și la soluții pentru a împăca cele două criterii aparent antagonice. S-a sugerat; de pildă, ideea profilării uneia sau mai multor săli de cinematograf pentru proiectarea unor creații care se adresează cercului oarecum mai îngust al iubitorilor artei filmului. Se face apel la cronicari să contribuie mai stăruitor la formarea gustului și a opiniei în materie de cinematografie.

Dar influența cuvîntului scris într-un asemenea domeniu e lentă, cu rază redusă de acțiune și nu e de așteptat să dea roade peste noapte, chiar dacă nici un cronicar n-ar mai recomanda super producția *El Greco*, dubiosul ei mesaj mistico-siropos și clișeele ei, ca meritînd o apreciere superioară celor acordate capodoperei cinematografice *Sanjuro*, cutremurătorului *Mondo Cane* sau straniuului film polonez *Maica Ioana a Ingerilor*. Multă vreme de acum înainte, spectatorii care preferă dintre toate filmele *Cleopatra* și dintre toate actrițele pe Elizabeth Taylor vor fi și mai numeroși și mai gălăgioși decît ceilalți, și vor izbuti să impună D.D.F. punctul lor de vedere.

Televiziunea însă... Televiziunea nu vinde bilete la casă. Ea nu are de ce să facă reverențe gustului neformat sau rău format. A-i imputa că nu dă anumite filme prestigioase ar fi absurd. Știm că o împiedică îngrădiri mai mult sau mai puțin legale, complicate clauze impuse de casele de filme și adesea pur și simplu lipsa de bunăvoință a aceluiași D.D.F. I se poate cere însă să închidă calea unelor diverselor producții îndoielnice a căror vizionare ni se propune în ultima vreme cu o perseverență demnă, cum se spune, de o cauză mai bună. Săptămîni în șir, echilibrul programelor este dereglat de alocarea a cîte 1,5-2 ore unor filme submediocre, plasate uneori în orele de vîrf ale zilelor de sfîrșit de săptămîni.

În materie de pelicule de arhivă, de cinematecă, unde televiziunea depinde în bună măsură de ceea ce reușește să obțină din străinătate, situația este aproape mulțumitoare. S-ar putea face mai mult, desigur, dar pentru aceasta este necesară și colaborarea Arhivei naționale de filme. E clar că televiziunea întîmpină, în diferite domenii, obstacole pe care forurile culturale superioare ar trebui s-o ajute să le depășească. Atunci cînd un concert simfonic de la Ateneu condus de un dirijor român și neavînd în partea programată pentru retransmitere nici un solist străin ne este refuzat pentru că «Filarmonica nu și-a dat acordul», sîntem puși în fața unei mostre de necolaborare. Prea puțini au fost telespectatorii care, în cele cîteva secunde dintre comunicarea crainiceii că programul de la 19 ianuarie se va schimba și anunțarea conținutului modificării, și-au făcut iluzia că vor asculta concertul dirijat de Leopold Stokowski. În acest caz se poate invoca însă (eventual) lipsa asentimentului cunoscutului dirijor. Dar la concertele obișnuite ce explicație există?

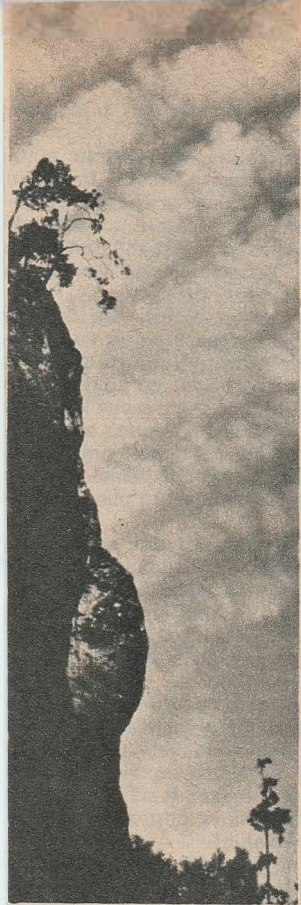
Pentru a reveni la filme, credem că televiziunea ar trebui să se ghideze după criteriul «mai bine mai puțin, dar mai bune». Oricît de comod ar fi să umpli ore întregi de emisie cu derularea unei benzi primite în cutie, nivelul către care pare a tinde în ultima vreme televiziunea nu-i permite flagrante abdicări de la exigență.

Felicia ANTIP

Premiera mondială (Londra, cinematograful Carlton) a ultimului film al lui Chaplin, «Contesa din Hong Kong», a prilejuit o întîlnire a numeroșilor membri ai familiei marelui cineast. Vi-i prezentăm, de la stînga la dreapta: în rîndul din spate, Josephine (17 ani), Victoria (15 ani), producătorul Jerome Epstein, Sydney (40 de ani), soția acestuia, Noelle, Patricia, soția lui Michael (20 de ani, cel cu barbă), Eugene (13 ani), Geraldine (22 de ani) și soția lui Charlie Chaplin, Oona O'Neill. În rîndul din față, Chaplin cu cele două fetețe mai mici: Jane (11 ani) și Annette (6 ani).

un sat cu nume de voievod

«Aș dori să știu de unde își trage numele satul Vintilă Vodă».

Coman DRAGOMIR, Galați

Răspunde GH. CRONȚ, doctor docent în științe, șef de sector la Institutul de istorie «N. Iorga» al Academiei.

Situat lângă apa Slănicului, la o depărtare de 46 km spre nord de orașul Buzău, satul Vintilă Vodă, reședința comunei cu același nume, este una dintre cele mai vechi așezări rurale cu denumire istorică.

Vintilă Vodă, care în istorie este cunoscut sub numele de Vlad Vintilă, a fost domn al Țării Românești între anii 1532 și 1535. Istoricii mai vechi au socotit că acest domn era de la Slatina Oltului. Avem acum dovezi că, înainte de a fi fost ales domn, acest Vintilă a deținut dregătoria de portar și a avut moșii și sate în părțile Buzăului. Se cunoaște în acest sens, între altele, un document neîndoielnic din 12 decembrie 1526. După cum opinează istoricii de astăzi Vintilă Vodă era din Slatina Buzăului. Așa se explică și faptul important că Vintilă Vodă a întemeiat pe apa Slănicului, în anul 1532, mănăstirea Menedic, dăruindu-i moșii și sate din averea sa de mare boier. Mănăstirea a avut ziduri de apărare, ca și cetățile timpului. Biserica nu s-a păstrat. Ruinele vechilor ziduri de apărare se mai văd însă și astăzi. În amintirea întemeietorului s-a ridicat în 1846 de către

episcopul Chezarie al Buzăului o biserică mai la sud de vechea mănăstire. Moșile mănăstirii au fost administrate de Episcopia Buzăului, cu care țărani satelor aservite au purtat multe procese pentru redobândirea libertății și pământurilor lor.

Numele lui Vintilă Vodă s-a păstrat în amintirea populației din părțile Buzăului mai ales prin această ctitorie domnească. La Menedic a și fost îngropat Vintilă Vodă, ucis de boieri în luna iunie 1535. Cronica Țării Românești relatează: «Și au făcut Vintilă Vodă sfința mănăstire Menedic și au tăiat mulți boieri. Deci când au fost al treilea anu dă domnia lui, s-au dus Vintilă Vodă la Craiova să vinze cerbi preste Jiu și s-au sfătuit cu oamenii lui, pă taină, ca acolo să tae și alți boieri. Iar boierii prinzind dă veste, încă s-au gătit și au grăbit dă au tăiat pe Vintilă Vodă». (Istoria Țării Românești 1290-1690. Letopisețul Cantacuzinesc, ediție critică de C. Grecescu și D. Simionescu, București, 1960, p. 207.)

În scurtă sa domnie, Vintilă Vodă a făcut unele încercări de a se opune planurilor de cotopire turcească. Străduindu-se să împiedice subjugarea Transilvaniei de către turci, el a susținut domnia unor principii antiotomani. A fost și foarte darnic, însă din bunurile țării, față de mănăstirile Atosului. La una din aceste mănăstiri s-a păstrat un steag al Țării Românești, pe care figurează chipul lui Vintilă Vodă în giac și al soției sale, Rada.

„misterioasele“ obiecte zburătoare

Cititorii Nicu Gh. Rusu din comuna Todirești, raionul Pașcani, și Teofil Giuchin din Timișoara doresc să afle unele noutăți în legătură cu «farfuriile zburătoare».

Răspunde lector univ. ing. D. T. DERICIU.

Farfuriile zburătoare, subiect al multor articole de senzație apărute în ultimii ani în felurite publicații străine, țin afișul actualității începând de prin anul 1952. Sub acest nume au fost desemnate în general așa-numitele obiecte cerești neidentificate (în limba engleză *unidentified flying objects* sau UFO, în limba franceză *mystérieux objets célestes* sau MOC). În fapt, începând de acum 15 ani circa 10 000 de observații au semnalat prezența pe cerul nocturn sau în plină zi, în special în regiunile învecinate Atlanticului, în Europa, Africa și cele două Americi, a unor asemenea apariții, în deplasare sau staționând. Din examinarea critică a cazurilor întinlinite — de către neșpecialiști — o parte au fost elucidate, fiind vorba, după cum s-a afirmat, de

resturi ale rachetelor purtătoare de sateliți, ogive desprinse din nave cosmice, nori lenticulari, fulgere sferoidale, fenomene electrice necunoscute ori simple... vedenii ale unor observatori exaltați. Totuși circa 650 de cazuri au rezistat acestor critici și nu au putut fi explicate. Numai în primele 6 luni ale anului 1966, și numai în emisfera vestică, 508 cazuri de apariții greu de explicat au constituit obiectul unor observații făcute în perfectă vizibilitate de grupuri de oameni cu judecată sănătoasă. S-a pretins chiar că în 15 cazuri ar fi fost observate până și aterizări de UFO. Ca urmare a acestor prezențe neobișnuite pe cerul multor localități și a faptului că ele urmau traiecte-itinerare lungi, adeseori de mii de kilometri, s-au tras concluzii că aparițiile ar fi sau, mai corect spus, ar putea fi... corpuri extraterestre!... Senzația, discuțiile și nervozitatea științifice de faptul că unele dintre apariții nu-și găseau nicidecum explicația, a condus la o luare de poziție oficială în problemă și au fost alocate fonduri, fiind creat chiar un organism, care are în sarcină studierea științifică a fenomenului apa-

riții acestor obiecte zburătoare. El funcționează sub conducerea lui H. Condon — cunoscut fizician american, profesor la Universitatea din Oregon — și numără printre membrii săi cunoscuți astrofizicieni ca Joseph A. Hynek (profesor de astrofizică la Universitatea Northwestern și director al Observatorului astronomic din Dearborn), Carl Sagan (de la Observatorul din Harvard), cunoscuți cercetători de la Rand Corporation și specialiști de la ATIC (Aerospace Technical Intelligence Center din Dayton-S.U.A.).

Iată, așadar, că rău famata și — trebuie să subliniem — încă foarte suspecta farfurie zburătoare a devenit subiect de studiu academic. Faptul că șeful noului organism de cercetare și-a propus să ia lucrurile «de la zero» constituie o garanție că cel puțin de astă dată ele se vor elucida, stabilindu-se definitiv dacă ne aflăm în fața unor fenomene naturale, până acum neexplicate (pentru cele 650 cazuri ieșite din comun) sau poate într-adevăr e vorba de obiecte extraterestre, așa cum pretend cu hotărâre amatorii de senzațional.

pe scurt

Mișu Bejenaru, Oțelul Roșu. În dicționarul enciclopedic puteți afla ceea ce vă interesează cu privire la hidrocarburi. Dacă socotiți că datele din dicționar sînt insuficiente, consultați un manual de chimie organică sau comunicați-ne adresa dv. completă spre a vă da mai multe date.

Georgeta Tănase, București. Evident că denumirea stațiunii Băile Herculane vine de la cea a eroului mitologic Hercule. Apele minerale și termale din această stațiune erau cunoscute și utilizate încă din epoca romană. De altfel, în apropierea actualei stațiuni s-au descoperit și ruinele unei cetăți romane: Ad Mediam.

Dumitru Adrian, Finta (reg. București). Construcția «Casei Științei» a început în 1950 și s-a terminat în 1956. Proiectele construcției au fost realizate de un colectiv larg de arhitecți și ingineri, sub conducerea arhitectului H. Maicu. Edificiul se compune din patru corpuri de clădiri, legate într-un ansamblu unitar, cu o suprafață construită de 32 000 mp și un volum al construcțiilor de 753 000 mc. Înălțimea construcției în partea ei centrală este de 91,60 m (deasupra turnului central înălțindu-se și antena de televiziune de 12,40 m).

Florentina Gorea, Toplița. Turnul Goliei, unul dintre cele mai interesante monumente ieșene, face parte din ansamblul arhitectonic al mănăstirii Golia, monument de mare valoare artistică și istorică, ctitorită de logofătul Ioan Golia în secolul al XVI-lea și refăcută de Grigore Ghica după 1793. Turnul a avut, bineînțeles, inițial un rol de apărare. Mănăstirea Golia a ocupat în istoria lașului un loc important ca lăcaș de cultură, adăpostind școli și tiparnițe. În prezent, Golia constituie unul dintre punctele de cea mai mare atracție turistică ale lașului; aci se află și deosebit de bogatele Arhive ieșene ale statului (înființate în 1832)

Oprea Mihnea, București. Porto Rico (denumirea oficială: Puerto Rico) este o insulă în Antilele Mari, posesiune a S.U.A. Suprafața: 8 897 kmp; populația: 2 577 000 locuitori (creoli spanioli, mulatri și negri); capitala: San Juan; bogății naturale: mineruri de mangan, fier, aur. Economia țării se bazează în bună parte pe producția agricolă (deși relieful este predominant muntos); trestia de zahăr ocupă aproape jumătate din suprafața cultivată, fiind urmată în ordine de: cafea, ananas, citrice, tutun, bumbac, porumb, orez. Industria este slab dezvoltată: câteva fabrici de produse alimentare, textile, confecții, ciment și două rafinării de petrol. Insula a fost descoperită în 1493 de Cristofor Columb și a fost ținută sub dominația spaniolă până în 1898, cînd a fost ocupată de S.U.A. Din 1952 Porto Rico este, potrivit constituției americane, «un stat liber, asociat cu S.U.A.» «Asocierea» aceasta nu a schimbat însă prea multe din caracterul colonialist al vieții economice și politic-administrative a insulei.

V. SILVIAN

în câteva rînduri

Monica Culea, București.

1) O copertă înfățișându-l pe Ion Dichiseanu a apărut în nr. 39/1966. 2) Vom transmite autoarei însemnărilor de călătorie, care v-au plăcut, aprecierile dv. favorabile. 3) Viața și opera scriitorilor citați de dv. sînt prea binecunoscute spre a mai fi necesar să scriem și noi.

Ofelia Milescu, Suceava.

1) Scriitorului și publicistului la care vă referiți scrieți-i pe adresa Uniunii scriitorilor, Șos. Kiseleff 10, București. 2) Cu privire la datele biografice ale lui Paul Anka vă putem satisface dorința numai dacă ne veți comunica adresa dv. completă.

Costel Bănescu, Iași. 1) Redacția noastră și-a precizat de mai multe ori punctul său de vedere cu privire la cei ce nu răspund la scrisorile corespondenților. Nu socotim util de a mai reveni. 2) Temele propuse de dv.: prietenie, dragoste, căsătorie stau în atenția noastră. 3) Cu ani în urmă am publicat în mai multe numere îndrumări pentru fotoamatori. Vom examina posibilitatea reluării acestei teme.

V. Hațeganu, Luduș. Alain Delon e francez și nu italian. Pentru a vă edifica citiți fișa sa filmografică apărută în «Flacăra» nr. 43/1966.

Mircea Stănescu, Pitești. În problema ce vă interesează vă recomandăm să vă adresați Oficiului special, Poșta centrală, București.

Adeluța Dumitriu, Brad.

1) Interpretul comisarului Coplan este un apreciat actor de teatru și film, Dominique Patourel. El a fost și în țara noastră cu prilejul unui turneu. Am luat notă de dorința dv. de a-i publica fotografia pe copertă. 2) Vă exprimăm mulțumirile noastre pentru aprecierile asupra revistei.

NOTĂ

Cititorii care se adresează redacției și doresc să li se răspundă în revistă sau prin poștă sînt rugați să menționeze în scrisori numele și adresele lor complete.

am fost la MONTE- VIDEO

(Urmare din pag. 9)

acelui «munte». Zidul de săgeți ridicat de indieni în calea cuceritorilor era de nepătruns. Abia spre sfârșitul anului 1726, Bruno Mauricio Zabala reușește să debarce în fruntea unui mic grup de oameni la poalele lui și pune acolo temelii orașului Montevideo. Modesta așezare avea să devină capitala Uruguayului — splendida metropolă de astăzi, denumită de călători «cel mai european oraș al Americii de Sud».

PRIMĂVARĂ ÎN OCTOMBRIE

— Montevideo — anunță stewardesa, atrăgându-ne atenția să ne pregătim de aterizare.

În amurgul care sosise o dată cu noi pe aceste locuri ne întâmpină un teren ondulat, coborînd spre mare.

E primăvară uruguayană, blîndă, caldă, dulce. Pretutindeni palmieri, pini, eucalipti, cactuși veșnic verzi. Copaci lipsiți încă de podoaba verde a frunzelor, alături de alții cu mugurii gata să plesnească. Pe crengile lămiilor și portocalilor florile, fructele verzi și roadele coapte, aurii, stau alături. Privești un singur pom și vezi imaginea vie a celor patru anotimpuri. Sîntem în octombrie. Splendidă primăvară!

Miresmele florilor, ale frunzișului crud gonec curînd mirosul înțepător de benzină ce domină aeroportul. Pe-nserat șoseaua care ne conduce spre oraș străbate vreo 50 de km paralel cu estuarul fluviului La Plata, flancată de o parte de apele tăcute care caută obosite Oceanul Atlantic, iar de cealaltă de clădiri moderne. Străbătînd în goana mașinii străzi periferice fără să reținem vreo imagine precisă din cauza întinericului care s-a lăsat bine, ajungem în centru, unde totul e luminat «a giorno».

PARASTASUL ANILOR DE BELȘUG

Printre firmele de neon, una se repetă insistenț — «Parijada»... «Parijada»... Adică zahana. Dar zahana la puterea a zecea. Cireziile de vite de-a lungul șoselelor, nenumăratele măcelării de-a lungul străzilor, «parijade»-le de-a lungul bulevardelor par a constitui o emblemă a specificului zootehnic, etalat în această țară cu o ostentație izbitoare.

Pătrundem, curioși, într-o «parijada». O singură încăpere, fără separări. Lipit de peretele din spate, îmbrățișat de un semicerc de mese, se află grătarul imens, sub care stive de lemne se prefac în jar. Pe grătar, jumătăți de berbec, pulpe și mușchi de porc sau vacă, grămezi de cîrnați se prăjesc încet-încet (circa cinci

ore), umplînd sala și nările clienților de miresme apetisante.

Parijada. Vis al gurmanzilor! O trăsătură caracteristică a țării unde consumul de carne a fost cel mai ridicat din lume — 150 kg anual pe cap de locuitor!

Parijada — parastas al anilor de belșug de altădată...

Se spune că Uruguayul își mîncă viitorul. Eu am avut impresia că cel puțin în ce privește creșterea vitelor — principala sursă de venituri a statului — acest viitor a și fost mîncat de-a binelea. Apetitul țării începe să fie frînt fără milă. Cămara acestei economii, în care abatoarele au ținut loc de industrie, a început să secătuiască.

UN CAP IMENS...

Dar să revenim la Montevideo. De pe țărmul fluviului La Plata, orașul s-a extins cu timpul pînă spre poalele «muntelui» Cerro, a crescut în ritmul propriu tuturor marilor metropole din America Latină, absorbînd prin tentaculele sale provincia, sugrumînd-o aproape: în 1710 Montevideo avea 4 722 locuitori; în 1877 — 100 000; în 1885 deja 220 000, iar astăzi — peste un milion (după ultimul recensămînt 1 202 800) — aproape jumătate din populația țării (2 700 000 locuitori). Un cap imens, cu o ținută mîndră, cu o față frumoasă, pe un corp chirchit, vlăguit!

«Pentru călătorul care sosește din spre ocean, orașul pare o imagine din «O mie și una de nopți» — scria acum trei sferturi de veac un călător german. Casele sale alb strălucitoare, construite pe colinele peninsulei ce se lungeste pînă în golf, par din depărtare niște palate de marmură, iar multiplele acoperișuri plate, micile turnuri de observație îi dau un caracter oriental. Chiar planul arhitectonic capătă o simetrie ce se imbină perfect cu mulțimea dealurilor, anihilînd uniformitatea... Pe lângă casele fără etaj, se ridică palate splendide și nu puține au domuri, arcade, pardoseli de mozaic, fîntîni arteziene, grădini pline de farmec. Varietatea este amplificată de cele șase piețe cochete, și în primul rînd Plaza Constitución, centrul orașului, și Plaza Independencia, din care pornesc în toate direcțiile frumoase bulevarde».

Această descriere a orașului este, în destul de mare măsură, valabilă și astăzi. Mai ales în ce privește orașul vechi, așezarea sa primă, cu aer meditativ și evocator, ce refuză parcă să cunoască freamătul cotidian al zilelor de azi.

ÎNTRU PLAYA CARRASCO ȘI PLAYA RAMIREZ

Bulevarde noi, zgîrie-nori zvelți din sticlă și beton scîldați în luminile reclamelor reprezintă contribuția certă a arhitecturii moderne la aspectul orașului. Ceva mai departe de centrul de afaceri, de sediile filialelor marilor bănci și companii americane și engleze, o imensă zonă de liniște și parcuri cu palmieri bătrîni, veșnic verzi, cu eucalipti și cactuși care nu au văzut niciodată în preajma lor mizeria înconjură vile construite în cele mai diverse și rafinate stiluri. Aici se află cel mai elegant cartier al orașului — Carrasco. Tot aici, în această zonă de frumusețe și îndestulare, îți iese în cale și celebrul parc El Prado, cu zestrea sa alcătuită din 850 de soiuri de trandafiri.

Între Playa Carrasco și Playa Ramirez se întind plaje minunate, cu nisip fierbinte de praf fin de argint, mîngiate de apa limpede, liniștită a oceanului. Ele constituie o mare atracție pentru locuitorii orașului și mai ales pentru tineri. La Montevideo plaja are un loc aparte în întregirea aspectului urbanistic al orașului, o viață proprie. Ziua, dar mai ales noaptea.

În aceste zile de primăvară uruguayană, plajele Montevideoului se trezesc din somnul nebulburat al iernii, salutînd primii curajosi care se avintă în apele sinilii ale Atlanticului și oferindu-le apoi adăpost de razele soarelui sub coamele stufoase ale pinilor și eucaliptilor. O dată cu sosirea serii, plaja începe să fie populată ca în plin sezon. De pe bulevarde și din nenumăratele bistrouri, iar mai tîrziu din baruri și restaurante, îndrăgostiții, perechi-perechi, pornesc spre plajă.

Nu pentru vreo extravagantă escapadă nocturnă, ci pur și simplu pentru a saluta oceanul, pentru a mărturisi imensității apelor fericirea lor. În aceste ore de un farmec irezistibil, bătrînul Atlantic ascultă cu răbdare duioasă romanțele sentimentale care înfloresc pe buzele îndrăgostiților. Și astfel răsuflarea răcoroasă, sărată, a oceanului se contopește cu ecoul cuvintelor fierbinți de iubire, cu aceeași rezonanță pe toate meridianele, pe toate continentele și în toate limbile.

LA PUNTA DEL ESTE — O «REZERVAȚIE PENTRU MILIONARI»

Tot pe litoral, mai spre nord, în apropierea graniței cu Brazilia, la Punta del Este — una dintre cele mai elegante stațiuni balneare din America de Sud — e încă liniște; hoteluri, vile și restaurante pustii jinduiesc după viață. Acolo atmosfera aristocrată «nu suportă» muritorii de rînd, ci numai pe cei cu buzunarele bine căptușite cu bancnote. Acolo liniștea nopții nu este tulburată de cîntecul îndrăgostiților, de bucuria de viață firească a omului simplu.

Acolo, într-un hotel utraluxos, s-a născut în luna august a anului 1961 faimoasa «Cartă de la Punta del Este», prin care conferința interamericană proclama oficial adoptarea «Alianței pentru progres», planul nord-american de asistență a țărilor latino-americane. Anii ce au urmat au demonstrat în ce a constat «progresul» datorat Alianței: dezvoltarea în acest timp a Americii Latine a fost inferioară celei din cei cinci ani anteriori; nu s-a înregistrat nici o îmbunătățire a condițiilor de viață — inflația, criza valutară, devalorizările monetare sînt mai mult ca oricînd la ordinea zilei. După cum remarca revista venezueleană *Mundo Economico*, «Injecția de dolari, chiar în cazul că se realizează, nu ajută poporul, ci guvernele, ale căror interese sînt în mod frecvent opuse poporului. Ceea ce ar ajuta poporul ar fi valorificarea muncii sale, a producției. De altfel, Alianța a fost concepută mai mult pe plan politic decît economic. Întreaga afacere nu e altceva decît un pur colonialism».

La Punta del Este, prețul unei camere la hotel pe o zi e egal cu costul unei vacanțe de o săptămînă în alt punct al litoralului uruguayan. Somp-tuoasele vile, sub pini de la Punta del Este, hotelurile de lux și restaurantele cu prețuri astronomice constituie o «rezervație» pentru milionarii blazați care încearcă să-și înecă plictisul invadînd cazinourile.

FEBRA FOTBALULUI

Din nou la Montevideo. Duminică. Ora patru după-amiază. Pornim la plimbare. Pe jos. Îl salutăm pe simpaticul hotelier. Senior Ortigi ne privește fix, cu ochii injectați. Ne dăm seama că nu ne vede. În miini ține un aparat de radio portativ. Ne oprim nedumeriți. Repetăm salutul. Nu ne observă nici de data aceasta. Apoi face un gest cu mîna în semn de «Lasă-mă în pace, domnule...». Oare ce să se fi întîmplat cu acest om cumsecade și atît de guraliv de obicei?

Nimic deosebit. Ascultă transmisia unui meci de fotbal.

Leșim pe faleză. Nenumărate automobile staționează. Multe în locuri nepermise. Taxiuri și mașini personale. Șoferi și călători cu capetele aplecate spre volan ascultă transmisia meciului. Automatele de marcarea a timpului au fost oprite...

Intrăm într-un bistro. Am dori să luăm o gustare, să bem un suc. Proprietarul și vînzătorii refuză categoric să ne observe. Stau cu spatele spre ușă. Aparatul de radio e pus la forte...

Febra fotbalului a cuprins orice ființă cuvîntătoare din marele oraș: copiii, tineri, bătrîni, bărbați, femei. Viața e paralizată. O nemișcare plină de tensiune.

Pasiunea pentru fotbal este o forță atotputernică în Uruguay. Mai ales că în duminica aceea juca și Pele.. Pe faleză, pe bulevardele orașului duminică după-amiază, primăvara, suf un soare splendid și o briză înviorătoare nimeni nu se plimbă. Numa tovarășul meu de drum și cu mine. Cred că datorăm șansa de a nu fi fost declarați niște ființe străni, picatu probabil din Marte, faptului că nimeni nu ne remarcase, toată lumea fiind absorbită pînă la orbire de desfășurarea meciului.

Deci ne plimbăm cu resemnare — infometați și insetați. Ca pe o insulă vrăjită, unde doar două suflete au scăpat de puterea magiei. Și ne simțim rătăciți, neajutorați și chiar ruși nați puțin...

Nu mult însă după terminarea meciului, vraja se risipește. Și iată... reînțorși la realități...

MONUMENTELE NU SÎNT SUFICIENTE

La începutul anilor 1900 în Uruguay a fost introdusă prin lege ziua de muncă de opt ore, s-au stabilit salariul minim, indemnizații pentru șomeri, pensii și concedii plătite, au fost naționalizate principalele servicii publice, au fost înființate numeroase instituții de învățămînt tehnic etc. Viața socială și culturală a țării cunoaște o înflorire cu însemnate efecte ulterioare (printre altele, în Uruguay numărul analfabeților este cel mai redus dintre toate țările Americii Latine, în vîrstămintul este gratuit). Majoritatea acestor reforme, care au făcut din Uruguayul acelor ani o țară fruntașă o «exception» a Americii de Sud, a prins viață sub președinția lui Jos Batlle y Ordóñez, care alături de José Artigas — întemeietorul statului — formează acei doi de personalități istorice proeminente cărora poporul Uruguayului le datorează foarte mult — mult mai mult decît imortalizare lor în marmură și bronz, obligația pioasă de care de altfel țara s-a achitat. Această obligație se referă la apărarea marilor înfăptuiri sociale din trecut astăzi amenințate. Pentru pensie, cîpildă, se rețin decenii de-a rînd 23 la sută din salariu și totuși mii de oameni așteaptă, și nu puțini așteaptă mai mult decît un deceniu, să ajungă pe lista pensionarilor. Acest fel r poate fi atins decît în măsura în care cei ce sînt încadrați ca pensionari decedează, numărul locurilor fiind blocat prin lege. În același timp, latitudinarii și marile întreprinderi prelucătoare datorează Casei de pensii zece de miliarde de pesos... Dar acest nu este decît unul dintre aspectele repercusiunilor sociale ale dificultăților economice și financiare prin care trece Uruguayul. Comentatorii de presă sînt în ultimul timp unanimi în aprecia că mica republică este în cale de a pierde caracteristicile ce făceau să fie denumită «Elveția Americii Latine»: stabilitatea economică și nivelul de trai ridicat. Devalorizarea pesoului și, pe de altă parte, înghetarea salariilor au dus la o scădere continuă a nivelului de trai, declanșînd

În timpul din urmă mari tulburări sociale, valuri de greve de o amploare fără precedent.

NU DEPARTE DE CENTRU

Nu departe de luxosul cartier Carrasco se îngrămădesc, înaintind spre plaja care încinge ca un semicerc un mic golf, niște clădiri înalte și cenușii. În ele locuiesc mici slujbași cu puna subțire, mici comercianți, pensionari, terorizați de perspectiva de a nu-și mai putea plăti chiria în continuă creștere, de a fi în cele din urmă evacuați. Spre marginea de nord a orașului te întâmpină îngrămădiri de tablă și împletituri de nuiele. Sint «locuințele» muncitorilor fără de lucru și ale miilor de dezrădăcinați ai cîmpilor înfometate.

Privind acest tablou depriment mi-am adus aminte de afirmațiile celor care adesea au scris și au spus cu dezinvoltură că Montevideo este singurul oraș din America Latină în care mizeria nu a pătruns niciodată în centru. E adevărat. Dar aflîndu-mă aici — în mijlocul acestor locuințe muncitorești situate la numai zece minute de unul dintre cele mai luxoase

După un marș de protest de 700 de kilometri, un grup de țărani din departamentul Artigas a ajuns la Montevideo. Ei cer exproprierea marilor latifundii, apelînd pentru realizarea acestui deziderat la sprijinul muncitorilor.

cartiere ale capitalei uruguayene — mi-am spus că centrul singur, oricît de strălucitor ar fi, nu poate servi drept criteriu pentru a caracteriza un oraș întreg, în toată complexitatea lui.

La sfîrșitul lunii noiembrie a anului trecut în Uruguay au avut loc alegeri generale, în care victoria a fost obținută de partidul de opoziție — Colorado. În cadrul unui referendum național desfășurat la aceeași dată, alegătorii au optat pentru înlocuirea vechii forme de guvernămînt — sistemul «colegial» — cu un sistem prezidențial.

Numai viitorul va putea însă demonstra eficiența măsurilor pentru îmbunătățirea situației economice, pe care Oscar Gestido, de la 1 martie președintele republicii, și le-a propus în programul său.

POVEȘTEA
VORBEI

cuvinte contopite

Din alăturarea a două (eventual mai multe) cuvinte simple rezultă un cuvînt compus. Așa au luat naștere termeni ca *astăzi*, *undelelemn*, *blocnotes* și multe altele.

Cînd împrumutăm un cuvînt din altă limbă se poate întîmpla să fie tocmai un cuvînt compus, dar fiind vorba de o limbă străină, de obicei nu identificăm cele două sau mai multe părți componente. De exemplu, trebuie să cunoști bine multe limbi ca să știi că următorii termeni sînt toți niște cuvinte compuse:

— **tramvai**: forma inițială este *tramway*, cuvînt englez de origine scoțiană, compus din *tram* (=șină plată, adică la același nivel cu strada) + *way* (= drum, cale). *Tramway* a însemnat deci «cale ferată cu șine plate» și ulterior a devenit numele vehiculului care circula pe o astfel de cale;

— **văcarm** e o veche exclamație olandeză, în care analiza filologică descoperă *wach* (= vai!) și *arme* (= sârman). Sensul exclamației era prin urmare «Vai, sâracu! de mine!». Zgomotul produs de o mulțime de oameni care se jeluiesc este un **văcarm**. Acum cuvîntul acesta se referă la orice fel de zgomote mari, asurzitoare;

— **turnesol** e de origine italiană: *tornasole*, numele florii care se întoarce (*torna*) după soare (*sole*);

— **iadeș** este format din două cuvinte persane, traducerea îmbinării fiind «mi-aduc aminte!», aluzie la un cunoscut râmășag.

Sorin STATI

CARNET
AUTO-
MOBILISTIC

obiectiv 1967: securitatea circulației

La interval de cîteva săptămîni, marile uzine producătoare de automobile din S.U.A. au prezentat publicului noile tipuri 1967. Cu perfecționări continue dar de mică importanță, modelele 1967 inovează în direcția creșterii securității. Iată, pe scurt, cîteva din rezultatele aplicării măsurilor de securitate la diferite tipuri de automobile.

CHEVROLET: au fost prevăzute huse de masă plastică asemănătoare cu buretele pentru minele și butoanele interioare de deschidere a ușilor și ferestrelor. În caz de lovire laterală a automobilului, rănirea pasagerilor va putea fi evitată.

PONTIAC: un apărător de vînt sub formă de corozoc pentru parbriz evită în caz de ceață, ploaie și zăpadă densă, pierderea vizibilității.

OLDSMOBILE: un bec al tabloului de bord clipește ca și semnalizatorul de direcție, dacă există vreo defecțiune în sistemul de frînare.

FORD: au fost generalizate «centurile de securitate cu memorie» care semnalizează roșu de fiecare dată cînd automobilul pornește, pentru a reaminti că trebuie folosite.

LINCOLN-MERCURY: noul tip de automobil de sport «Cougar» nu face contact și aprindere a motorului dacă ușile nu sînt perfect închise și asigurate. De altfel toate tipurile de automobile Ford au fost prevăzute începînd din acest an cu aprinderea unei benzi roșii pe vitezometru cînd vehiculul depășește viteza maximă legală de 75 mile pe oră (105 km/oră).

CHRYSLER: toate protuberanțele tabloului de bord, începînd cu minierul șocului (acelerația de mină) și terminînd cu butoanele care reglează volumul aparatului de radio, au îmbrăcăminte de protecție, care evită șocurile în caz de accident. Sînt oferite, ca echipament de protecție, centura dublă, transversală și în diagonală, a cărei eficacitate este mai mare în caz de lovire laterale sau răsturnări.

Ing. V. IOANID

◀ Centură dublă de securitate.

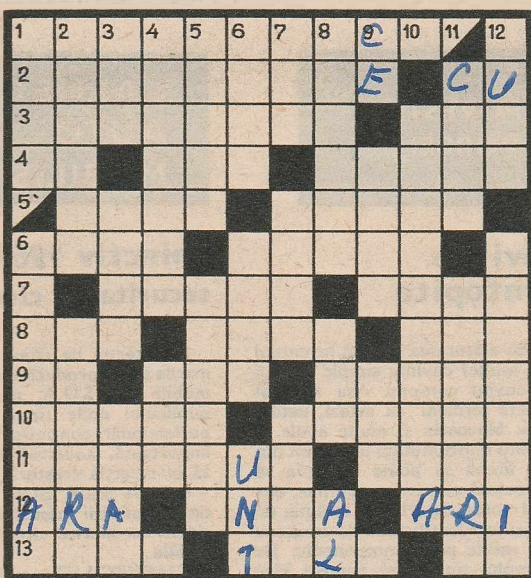
... ÎNDATĂ CUM AU BĂUT, CUM AU MĂRMURIT TOȚI...

Ion Neculce ne scrie în al său letopiseș nu numai toate cîte sînt auzite din om în om pînă la el, dar și ceea ce a văzut cu ochii săi și a auzit cu urechile sale. Aflăm astfel de la el, nemijlocit, și cînd a fost introdusă pentru prima dată în țara noastră năbădăioasa și înșelătoare șampanie franceză. Aceasta s-a întimplat în veacul 1719, adică în anul 1710, cînd Rusia a pornit război împotriva împărăției otomanești. Atunci, ne spune cronicarul, marele Petru Alecsievici, împăratul Moscului, trecînd Prutul au venit drept în tirgul Iașilor, împreună cu împărăteasa lui anume Ecaterina. Dumitrașcu Vodă Cantemir, domnitorul Moldovei, l-a primit cum se cuvine pe împărat, care a stat în Iași trei zile, apoi a tras la tabără pe care-o avea la Prut, chemînd acolo și pe domnul Moldovei și pe 15 boieri ai săi și cu ei au șezut la masă... și i-au cinstit împăratul prea bine și frumos și mai pre urmă ne-au închinat singur împăratul cu niște vin al lui de la Franțuzi, care îndată cum au băut, cum au mărmit toți de beți bînd de acel vin, și n-au mai știut cum au dormit într-acea noapte și Domnul și boierii.

S-ar putea că pomenitul «vin de la Franțuzi» să fi fost șampanie, fiindcă numai șampania putea face un astfel de prăpăd. Moldovenii, obișnuși cu vinurile tari, pe care știau să le bea cu socoteală, încet și cu nădejde, se vor fi lăsat înșelați de gustul ca de must dulce al șampaniei și-si vor fi pus mîntea cu ea, în fală pentru ca pînă la urmă să rămîna consemnați... de cronică.

Ion MUNTEANU

CUVINTE ... PLINE DE ADEVAR

ORIZONTAL: 1) Știința celor mai abstracte adevăruri. 2) Confirmarea... temei de față — Simbolul aramei. 3) Un adevăr... și nu prea (pl.) — Adevăr neadevărat perceput cu ochii închiși. 4) În adevăr! — Opreliște la superlativ — Reacție emotivă. 5) Suplu — Ca adevărul adevărat (fem.). 6) Serios — Adevărați. 7) Nu-ți ascunde adevărul — Un om pătit. 8) Falsă (fig.) — Prefix pentru opt — Acesta (pop.). 9) Început și sfîrșit de adevăr! — Salutul romanilor — Compromisul adevărului. 10) Dă sens adevărului — Inele. 11) A nu spune adevărul — Diform. 12) Verb pe ogoare — Cunoscut personaj feminin tolstoian — Măsurî agra-re. 13) Probă de adevăr relativ — Îți ascunde adevăratul sens — Nu duci lipsă.

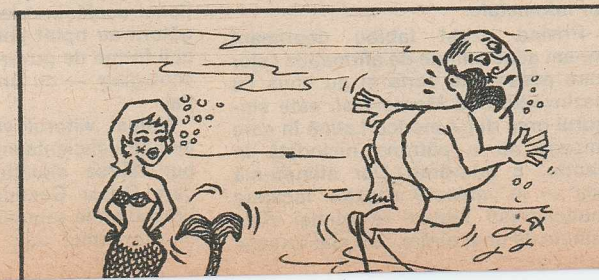
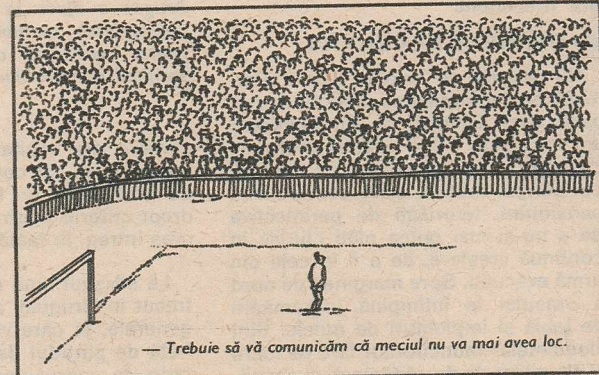
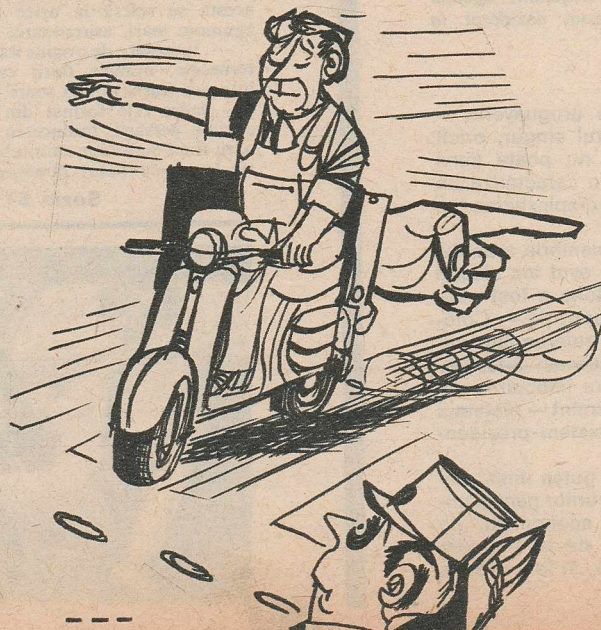
VERTICAL: 1) Un om adevărat — Mai mult decît adevărat. 2) O reflectare justă a realității obiective — Adevărul de partea cealaltă. 3) Obiectiv — Jîgnire neintenționată — Adevărat, în limba maghiară. 4) Bîjbîie între adevăr și neadevăr (pl.) — Interjecție. 5) Radical organic monovalent — Adevărită. 6) Sterp — Insensibil (fig.) — Aliment lactat. 7) Cută — Din neamul celților — Culpe. 8) Neadevărată — Poezii lirice — Aluminu. 9) Întrebare — Inamicul adevărului — O adevărată matahală. 10) Adevăr absolut (fem.). 11) Formulă populară de prezentare a oscilațiilor dintre adevăr și neadevăr — A se încredința. 12) E chiar adevărat — Capacitatea conștiinței de a descoperi, pe cale rațională, adevăruri (pl.).

Florin EREMIA

dezlegarea jocului «PUNCTE DE VEDERE» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) SCLEROTICA — NT. 2) CLIPIRE — REPER. 3) RAS — OGAR — ROBI. 4) UR — A — AMARA — US. 5) TINTI — APARENT. 6) A — GENE — IRIS — A. 7) RS — NT — ADI — TZ. 8) EMOTIVI — TREAZ. 9) AR — MECI — OR — A. 10) ALBI — DIBUI — CR. 11) STINSE — IR — IHI. 12) CARABAN — MARIT. 13) ATITA — PLEOAPE.

UMOR DE PESTE HOTARE

ÎN LOC DE GHI

Ca să cunoști comorile Muzei Luvru din Paris nu mai e neapă nevoie să recurgi la serviciile u ghid. Contra taxei de 1 franc ca prin receptor toate lămuririle pr toate la autorii capodoperelor expi geneza picturilor și sculpturilor pective, locul ce-l acupă ele în ca tia artistică universală etc.

CE PLECTISEALĂ

Fotografia aceasta a primit un i miu al unui ziar englez pentru mai reușit instantaneu realizat de fotograf amator.

concediu în decor alb(̄)

Să începem prin a da cuvîntul lui **GHEORGHE EPURAN**, un bun cunoscător și iubitor al frumuseților naturii patriei noastre:

ÎNFRUNTAȚI IARNA LA EA ACASĂ!

«De mulți, foarte mulți ani, iarna nu mai este un sezon de stat la gura sobei. Nici la noi și nici prin alte părți unde omătul ei se așterne în straturi mai groase și pe mai mult timp.

Desigur că cei ce au pătruns cit de puțin în tainele schiului sînt cei mai credincioși amatori ai vacanțelor de iarnă. Cu toate acestea, nu numai pe ei îi întîlnim pe toate pîrțile munților, la toate cabanele care se umplu și în sezonul alb de zvonul vesel al tînețaii. Bucegii, Munții Birsei, Munții Cindrelului, Munții Semenicului, Rarăul, Munții Glăului, Munții Rodnei, Muntele mic, ba chiar solemnii și măreții munți ai Făgărașului au ajuns să cunoască și iarna animația vacanțelor. Nu mai vorbim de stațiunile de la poalele munților, pentru care iarna a devenit de la o vreme al doilea sezon plin. Aici, la Sinaia, Bușteni, Predeal, Poiana Brașovului, Borsec, Vatra Dornei, Tușnad, Sovata, Stîna de Vale, Păltinis etc., nu-i întîlnim iarna doar pe amatori de schi. Aici se bucură de frumusețile naturii înveșmîntate în haina strălucitoare a iernii toți cei ce au avut curajul să înfrunte o dată iarna. Au înfruntat-o și au fost cuceriiți de ea, de frumusețea decorului ei, de multiplele divertismente pe care ea le pune la îndemîna tuturor.

Nu aveți curajul să vă aventurați încă pe potecile troienite ale munților? Vă e teamă să înfrunțați iarna la ea acasă? Încercați să o cunoașteți! La început într-o excursie de sîfîșit de săptămîină în mijlocul unui grup de prieteni care au cunoscut-o mai de mult și pe un drum pe măsura vîrstei și a obișnuinței cu drumeția. Vă va surprinde și vă va

Reportaj-anchetă de E. DASCĂLU
Fotografii de S. STEINER

● La întrebarea **UNDE** să ne petrecem concediul? — răspund îndeobște medicii balneologi, cardiologi, igienişti etc. ● La întrebarea **CUM** să ne petrecem concediul? — răspund îndeobște psihologii, pedagogii etc. ● Reportajul-anchetă de față își propune să discute cîteva lucruri în jurul întrebării: **CÎND** să ne petrecem concediul?

incinta. Vă veți convinge că și iarna, o excursie este unul din cele mai plăcute moduri de a-ți petrece timpul liber. Veți fi tentați apoi să vă petreceți un concediu la munte iarna și curînd — chiar dacă tehnica schiului vi se va părea prea complicată — veți porni spre munte cu bagajele pentru o săptămînă sau două. Și veți rămîne credincioși vacanțelor de iarnă, avînd grijă să le rezervați și lor un loc în programul totdeauna prea plin al concediului anual».

PLECĂM DE LA NIȘTE CIFRE ȘI AJUNGEM LA NIȘTE PREJUDECĂȚI...

În primele nouă luni ale anului trecut s-au aflat în stațiuni balneoclimaterice¹⁾ pentru tratament medical sau pur și simplu pentru a se odihni, un număr de 548 397 persoane. În medie, pe lună, ar fi 60 933 de persoane. Ar fi dar nu e! Pentru că în lunile iulie și august, media aceasta este de 87 636 oameni, pe cînd în ianuarie și februarie, de numai 36 524.

Vrem să aflăm cum se reflectă asemenea cifre în cîteva întreprinderi sau instituții. Ne oprim la Uzina de radiatoare, echipament metalic, obiecte și armătură sanitară (U.R.E.M.O.A.S.) din București. Iată: în august au fost plecați în concediu, în medie, cîte 385 de salariați pe zi, în martie cîte 101, în noiembrie cîte 30. La Direcția oraș București C.E.C. în august au fost plecați 250 de salariați iar în decembrie 47. La Fabrica de confecții și tricotaje București: în luna august au fost cam de două ori și jumătate mai mulți oameni plecați în concediu decît în decembrie; demn de remarcat este că la această întreprindere în trimestrul III (adică în lunile iulie, august, septembrie) planul producției globale a fost îndeplinit în proporție de 101,2 la sută, pe cînd în trimestrul IV (adică octombrie, noiembrie, decembrie) planul a fost îndeplinit în proporție de 107,1 la sută.

Există fără doar și poate unii factori — obiectivi sau subiectivi — care impun alegerea sezonului cald pentru petrecerea zilelor de concediu. Este de la sine înțeles că plaja de la Mamaia va fi pustie în decembrie. Nici pe crestele Făgărașului nu este sfătuit oricine să se plimbe în alte zile de cît cele lungi și frumoase de vară. În sfîrșit, nu se poate să nu ținem seamă de faptul că gustul personal este și el un factor determinant în problema ce ne preocupă. Teamă ne este doar că, în speță, demarcația se cam șterge între această noțiune, denumită curent «chestie de gust», și alta, botezată «prejudicată»...

...DAR ȘTIINȚA SPULBERĂ PREJUDECĂȚILE

Ne adresăm directorului balneologiei din Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale, **Dr. SERGIU ȘTEFĂNESCU**. Domnia-sa ne enumără cîteva dintre ultimele realizări obținute pe linia îmbunătățirii asistenței medicale și deservirii specifice în stațiunile balneoclimaterice cu regim de funcționare în tot anul. Aflăm că, de la 8 000 paturi în anul 1957, în prezent există în stațiunile permanente 20 000 de paturi. În anul viitor va fi dat în folosință la Băile Herculane încă un pavilion cu 500 de paturi. Captarea și aducția în Sinaia, de la Valea Cîineului, a unor prețioase izvoare de ape cu efecte terapeutice adaugă la faima climaterică a «perlei Carpaților» și pe aceea de stațiune balneară pentru tra-

¹⁾ Este vorba de cei ce au plecat cu bilete procurate prin sindicate, O.N.T., Ministerul Sănătății, U.C.E.C.O.M. etc. în stațiunile balneoclimaterice de interes general înscrise în nomenclatorul special. Nu sînt cuprinși în aceste cifre nici studenții, nici elevii, care-și petrec vacanțele în tabere.

Predeal. Clăbucet — plecare.

tearea unor boli digestive și renale. În acest scop s-au afectat 500 de paturi la sanatoriul «Păltiniș» și în vîile din localitate. Multe alte stațiuni (Felix Herculane, Ocna Sibiului) au fost dotate cu aparatură și instalații de fizioterapie modernă pentru impulsuri polystate, curenți diadinamici, dușuri subacvate etc. S-au prospectat, cu vădite perspective, noi izvoare la Vatra Dornei, Turnu-Severin, Bala etc.

Interlocutorul nostru ne confirmă că «a considera tratamentele balneară (în marea lor majoritate) mai puțin eficiente în lunile de toamnă sau iarnă, este doar o prejudecată. Studiul și cercetările științifice approfondite au ajuns la alte concluzii. Sînt, de pildă, unele afecțiuni cardiovasculare și digestive în anumite stadii și forme în care este de preferat un climat rece unuia supraîncălzit, care ar produce tulburări. În aceste cazuri se recomandă tratamentul specific în stațiunile în lunile aprilie sau mai. Chiar în stațiunile de pe litoral nu se poate absolutiza valoarea tratamentului efectuat exclusiv în sezonul cald. În multe afecțiuni reumatice, al aparatului locomotor și ale sistemului nervos periferic la adulți și copii, tratamentul din stațiunile de pe litoral s-a dovedit deopotrivă de eficient, indiferent de sezonul în care a fost aplicat. Ba chiar, experiența de zece ani în acest domeniu ne arată că, în unele cazuri de boală asociată, în care hipertensiunea, astmul bronșic, tulburări endocrine de pildă, fac cu neputință tratamentul pe litoral în timpul verii, îl indică în lunile cu climat răcoros fără mari oscilații de temperatură».

Ne oprim deocamdată aici, propunîndu-ne ca într-un număr viitor al revistei să înfățișăm și alte aspecte în legătură cu întrebarea **CIND** să ne petrecem concediul?

Inegalabila bucurie a schiorului.

**Cadran
interna-
tional**

primire caldă, aprecieri elogioase

Prin recentul turneu întreprins în Cuba de Teatrul de operă și balet din București, arta interpretativă românească a obținut un nou și strălucit succes. Cele nouă spectacole prezentate cu baletele «Lacul lebedelor», «Giselle», «Priculiciul», și «Nastasia» (acesta din urmă fiind și televizat), au fost urmărite de un public entuziast care a răsplătit cu aplauze îndelungate pe artiștii români pentru excelențele lor creații. Artista emerită Ileana Iliescu ne-a mărturisit că turneul acesta, plin de satisfacții, îi va rămâne multă vreme în amintire.

— M-au impresionat puternic primirea caldă pe care ne-au făcut-o în tot timpul șederii noastre la Havana miile de spectatori, iubitori ai muzicii și dansului, atât la teatru, cât și în întâlnirile întâmplătoare pe stradă și, deopotrivă, dragostea și prietenia cu care am fost înconjurați de ar-

tiști cubanezi, mari personalități ca Alicia Alonso, Aurora Boch, Rodrigues.

Ziarele din Havana au acordat spații largi nu numai cronicilor deosebit de elogioase privitoare la măiestria ansamblului nostru, la tehnica și interpretarea modernă a spectacolelor, ci și articolelor referitoare la tradiția baletului și operei românești, medaliaanelor despre soliștii teatrului nostru. Am cucerit în Cuba foarte mulți și sinceri admiratori și am legat trainice prietenii.

Turneul, desfășurat timp de aproape trei săptămâni în Cuba, reprezintă o nouă verigă în șirul de izbînzii de prestigiu pe plan internațional ale colectivului nostru artistic în plină afirmare.

Sandu NAUMESCU

Balerinii români Ileana Iliescu și Gheorghe Cotovelea în spectacolul cu «Lacul lebedelor» prezentat în capitala Cubei.

cu „miroiul“... la paris

— Nu cred că toți spectatorii care m-au văzut în filmul «Steaua fără nume» să-și amintească de mine. În schimb, eu mi-i amintesc pe toți...

Gluma actorului Claude Rich are un substrat de adevăr. Zilele petrecute în România nu le poate uita ușor. Prea puțin cunoscut de publicul nostru, Claude Rich ține cu orice preț să câștige aprecierea spectatorilor români: «Am adorat Româ-

nia și românii, iar zilele petrecute în timpul filmării, lângă Brașov, sau la studioul din Buftea le am extrem de vii în amintire. Sper să revin. Scriu acum un scenariu și am plasat acțiunea filmului în România. Ca să vă dați seama cât de mult doresc să vin la dumneavoastră și să realizez un film cu excelenții dumneavoastră actori și tehnicienii».

Ne aflăm în cabina lui Claude Rich, în timpul unei obișnuite pauze de spectacol. Rich joacă la Théâtre de Paris, pe Rue Blanche, sus, în Montmartre. Seară de seară, de la finele lui septembrie, aici se reprezintă piesa dramaturgului englez Harold Pinter — **Întoarcerea**. În distribuție întâlnim un mănunchi de vedete de prim rang: Pierre Brasseur, Claude Rich, Emmanuelle Riva (actriță cunoscută publicului nostru din filmele «Climate» și «Hiroshima, dragostea mea»). Revelația actricească a spectacolului o constituie însă — după părerea unanimă a criticii pariziene — Claude Rich. Sub înfățișarea unui tinăr distrat, nițel zăpăcit dar drăguț cu toți cei ce-l înconjură se ascunde o canalie abjectă, un individ lipsit de scrupule, iar disimularea mîrșăviei e săvîrșită în multiple nuanțe inedite și rafinate... Acesta e personajul Lennie — unul din stilpii familiei mic-burgheze de pe scenă — a cărui descompunere se săvîrșește sub ochii noștri.

— Ce credeți despre piesă și despre rolul dumneavoastră?

— Nu sînt cu desăvîrșire liber să-mi aleg repertoriul. Dar nu mă poate nimeni sili să joc în formula unui teatru care nu-mi place: e vorba de teatru «ușor», de teatru boulevardier. În momentul de față consider că ne aflăm într-o criză, mai bine zis că nu avem la dispoziție piese profunde, de greutate. Și nu întîmplător, în film, în muzică ca și în teatru, ne îndreptăm spre creația anglo-saxonă. Cred că englezii au adus un suflu nou, izbutind să revitalizeze dramaturgia contemporană, și nu mă refer numai la ceea ce critica numește «cruzimea» pieselor engleze... Personal, consider că obținem o mare victorie cu această piesă a lui Pinter, pe care o jucăm de aproape trei luni și care în urmă cu doi ani nu ar fi finit afiș mai mult de o lună. Trebuie să reeducăm publicul, să-l determinăm să iubească teatru ce zguduie conștiințele, ce ridică, după căderea cortinei, semne de întrebare.

— Proiectele dumneavoastră?

— Dacă teatrul particular în care joc are multe dezavantaje, mă bucur totuși de privilegiul ca în momentul de față să-mi aleg singur rolul următor. Sper că voi juca într-o piesă de Boris Vian. Am, de asemenea, în față un sce-

Pe fotografia lui Claude Rich, un mesaj simpatie «prietenilor români».

nariu după un roman al aceluiași autor pe care îl iubesc foarte mult: e vorba de romanul «Spuma zilelor». Dar înainte de a mă referi la viitoarele pe care vreau să anunț prietenii mei din România că în luna noiembrie a ie pe ecranele pariziene filmul «Paris arde!», marea epopee a eliberării Parisului, unde joc rolul generalului Leclerc într-o distribuție strălucită, alături Kirk Douglas, Yves Montand și a marii vedete...

În cabină își face apariția — puțin grăbit, cu un mers îngreunat, într-un pulover uzat și murdar, neras — Juju din filmul «Porte de Lilas»... L-ați recunoscut: Pierre Brasseur — Max — aici într-un pe date fizice asemănătoare.

Am înțeles... Interviu a luat sfîrșit, fără a primi însă și de la celebrul actor teatru și film — marele Pierre Brasseur salutări pentru prietenii din România.

Mira IOS

pe ruta nikșici – bar

— corespondență din r.s.f. iugoslavia —

Era o vreme cînd pe hartă în locul R.S. Munteneșu de azi se afla pur și simplu o pată.

După eliberarea Iugoslaviei de sub jugul fascist, harta acestui străvechi teritoriu a început să cunoască alte schimbări, de data asta de un gen cu totul nou: au apărut orașe și așezări noi, centrale hidroelectrice, fabrici și uzine, combinate agroindustriale — rod al eforturilor oamenilor muncii din Munteneșu.

O astfel de așezare nouă este ora Nikșici. De fapt, aici a fost înainte o mare așezare la marginea căreia, pe o suprafață de 70 ha, s-a construit Combinatul siderurgic «Boris Kidrici». Primele brigăzi de țărani au sosit pe șantier în februarie 1956 în 1956 a intrat în producție prima secție laminorului. Rînd pe rînd au fost date funcțiune și celelalte secții — cocșe, turnătorie. N-a fost de loc ușor. Lipsis cadrele și utilajele. Primii muncitori

În localitatea greacă Monoklesia s-a încetăținit originala tradiție ca în fiecare an, pe 8 ianuarie, cu treburile casnice să se ocupe bărbații, femeile urmînd în aceea zi să se distreze sau pur și simplu să nu facă nimic. Ca atare, astfel de imagini mai puțin obișnuite au putut fi surprinse în oricare din locuințele acestei localități.

foști țărani — au urmat cursurile de calificare la Zenița, Iesenți și Smederevo. Curînd, ei și-au însușit tehnologia modernă, iar oțelurile produse la Nikșici au devenit cunoscute în întreaga țară. În cea mai mare parte utilajele erau însă învechite și de aceea în 1963 a început reconstrucția și modernizarea acestui combinat.

Ca oraș, Nikșici s-a dezvoltat o dată cu combinatul. Au fost construite noi cartiere de locuințe cu aproape 2.000 de apartamente, școli, cinematografe, magazine. De la cei aproximativ 5.000 de locuitori în 1951, Nikșici a ajuns în prezent la aproape 25.000.

O dată cu construirea căii ferate Nikșici-Bar, în lungime de aproape 100 km, și a magistralei adriatice, această regiune, cîndva uitată de lume, se trezește rapid la viață. Paralel cu creșterea centrelor industriale și orașenești, în Muntenegru se dezvoltă și producția agricolă. În văile râurilor Zeta și Moracea, pe o suprafață de 5.000 ha, a luat ființă un combinat

agroindustrial care joacă un rol important în aprovizionarea populației. Datorită climatului asemănător cu cel mediteranean, aici se pot obține două-trei recolte pe an. O atenție deosebită se acordă cultivării zarzavaturilor, precum și unor plante mediteraneene: măslinul, smochinul și portocalul. Întrucît nu există o tradiție în acest sens s-a pus problema creării cadrelor necesare, și la Bar urmează să se deschidă o școală superioară agricolă care să pregătească specialiști avînd în vedere condițiile specifice de climă și sol ale regiunii.

Pentru ridicarea în continuare a nivelului economic al acestei regiuni sînt prevăzute pentru perioada 1966-1970 mari investiții. Lîngă Titograd este proiectat să se construiască un mare combinat de aluminiu care să valorifice însemnatele rezerve de bauxită existente. Muntenegru va căpăta astfel o nouă bază economică pentru dezvoltarea ulterioară a regiunii și ridicarea nivelului de trai al populației.

N. PLOPEANU

„papa doc” contra liz...

Neîmblînzit dictator de la Port-au-Prince l-a declarat război... frumoasei Elizabeth Taylor. Aflăm din L'Express că interpreta «Cleopatrei» a stîrnit mînia lui Duvalier, iar conflictul a avut drept rezultat întreruperea relațiilor diplomatice dintre ați și... Dahomey.

Afacerea pare stranie. Elizabeth Taylor, se știe, n-are veleități de om politic și, ca mare, nu poate fi bînuită de intenția de a capara titlul de «președinte pe viață» pe care și l-a atribuit Duvalier. La urma urmei, a fi președinte în Haiti nu este cel mai urabil și mai sigur business. Onorariile pe care le încasează fermecătoarea Liz sînt învidiate și de «Papa Doc», care nu stă de loc strălucit cu visteria țării. Atunci de ce a enervat Duvalier? Doar celebrei vedete îi lipsește chiar și obiceiul de a face declarații pe teme care depășesc întîmplările de platourile de filmare și din viața ei articulară.

Și totuși există un motiv. Elizabeth Taylor turnează un film împreună cu Richard Burton și Alec Guinness după un roman al lui Graham Greene, a cărui acțiune

are drept decor social și politic republica din Marea Caraibilor pe care o stăpînește Duvalier. Faptul l-a supărat teribil pe «Papa Doc», îngrijorat de perspectiva apariției pe ecrane a unui film care să înfățișeze situația din Haiti și care, potrivit declarației unui expert american citat de Los Angeles Times, «prezintă aspecte ale unei societăți sclavagiste, ale unei închisori, ale modului de organizare a bandelor de gangsteri».

Demersurile discrete ale președintelui haitian n-au avut efect. Atunci, în culmea enervării, și-a rechemat ambasadorul din... Dahomey.

De ce tocmai din Dahomey? Pentru că turnarea filmului se desfășoară în această republică africană și pentru că guvernul respectivei țări nu s-a arătat dispus să oprească activitatea grupului de cineaști.

Sărmana Liz! Invidia pe care i-o poartă unele dintre colegele ei de breaslă pare nevinovată în raport cu ura lui «Papa Doc»...

M. RAMURĂ

profesorul „computer”

S-ar putea ca în curînd să fie folosite și în școlile vest-germane calculatoarele electrice (computer), pentru a face față lipsei cîute de învățători. Într-un gimnaziu din F.G. s-au făcut de curînd primele încercări în acest sens. O clasă de băieți urma să rezolve o problemă de matematică, ale cărei date fuseseră furnizate de o mașină electronică de calcul, pe baza indicațiilor date de profesor. Trebuiau să fie rezolvate șapte teme, unele mai ușoare, altele mai rele, pe care calculatorul le furnizase în 9 de variante. Așadar, fiecare elev a primit altă problemă, nimeni nu putea copia!) dată cu temele, fiecare elev a primit și o șablon perforată în care urma să imprime rezultatele. O oră mai tîrziu, experiența era terminată. Aparatul nu se mulțumise

să corecteze și să noteze lucrările, ci subliniase și problemele greșit rezolvate, indicînd în ce constă eroarea. Fiecare elev putea constata exact unde anume greșise. În același timp, profesorul a obținut o privire generală asupra rezultatelor, a mediei notelor, precum și asupra modului cum au fost rezolvate problemele — cu ușurință sau cu dificultăți. Atît profesorul cît și elevii s-au declarat satisfăcuți de rezultatele experienței. Datorită calculatorului, profesorii se vor putea elibera de activitățile de rutină, consacîndu-se sarcinilor mai importante din punct de vedere pedagogic. Cîteva școli pot utiliza în comun un calculator sau trimite lucrările spre prelucrare la un centru de calcul.

D.D.

tragedia monoculturii

Laconismul unor știri este, uneori, direct proporțional cu gravitatea faptului enunțat. Iată două exemple:

— în Brazilia vor fi distruși aproximativ 30 milioane arbuști de cafea;
— plantatori din Columbia, la rîndul lor, vor arde 10 milioane arbuști.

Cauza? Supraproducția mondială de cafea. Organizația mondială a cafelei afirmă că în 1971-1972 producția va atinge 83 milioane saci iar consumul 76. Dacă pînă atunci nu se vor lua măsuri riguroase, stocurile sîndute se vor ridica la 76 milioane saci, și se vor adăuga actualele rezerve. Numai Brazilia dispune, în momentul de față, de

un stoc de 40 milioane saci, în timp ce cota ei pentru export se ridică la 17 milioane iar pentru consumul intern sînt vînduți 8 milioane!

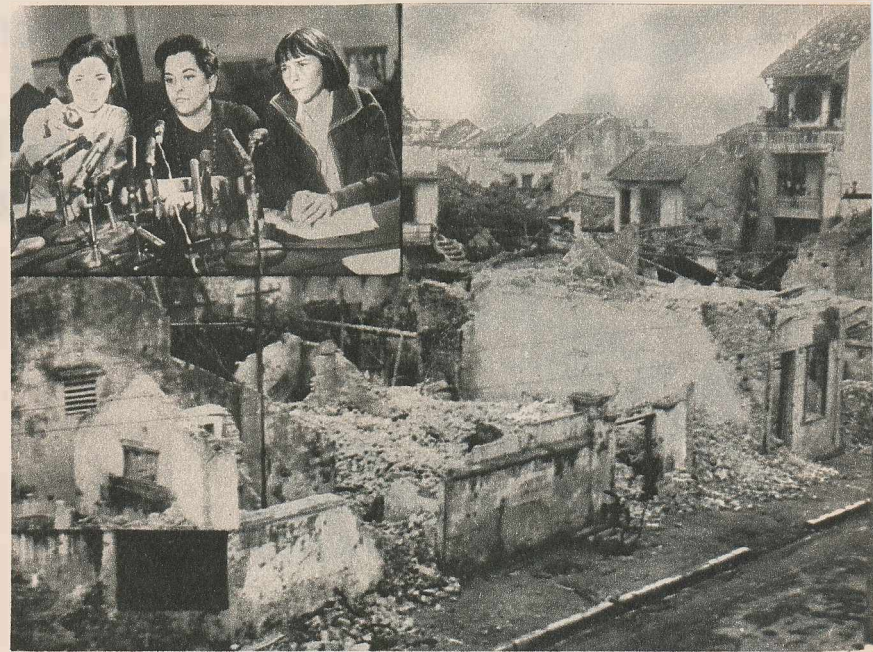
Se știe cum s-a ajuns la această situație: prin impunerea sistemului de monocultură. În cele mai multe din statele producătoare de cafea, peste jumătate din veniturile comerțului exterior, în perioade favorabile, provin din vînzarea acesteia. În perioada de criză încasările scad însă considerabil. Grava situație care a luat naștere încă în urmă cu cîteva decenii a continuat pînă în zilele noastre. Abia acum, forțate de împrejurări cîteva state — printre care Brazilia,

Columbia — au început să ia măsuri pentru diversificarea producției agrare. Pe terenurile defrișate vor fi semănate plante cerealiere.

Cafeaua deci nu va mai fi arși în locomotive. În schimb vor fi arși pe cîmp arbuștii. Tristă, dureroasă operație. Pilduitoare însă și pentru alte state, și pentru

alte situații. Dacă monocultura nu ar fi fost impusă acestor state, venitul lor național ar fi putut crește considerabil. S-a calculat că în ultimii cinci ani numai Columbia a pierdut 35 milioane dolari în urma scăderii cursurilor, ca urmare a imenselor stocuri existente.

Eugen PHOEBUS

Oficialităților americane le este tot mai dificil să ascundă adevărul în legătură cu agresiunea S.U.A. în Vietnam, cu bombardamentele criminale împotriva populației civile din Hanoi și alte localități din R.D. Vietnam. După ciclul de reportaje din New York Times ale ziaristului Harrison Salisbury, conferința de presă organizată la New York de trei femei americane reîntoarse de curînd dintr-o călătorie în R.D. Vietnam (în medalion) a constituit încă un act de acuzare.

din lumea adunate

După recenta declarație a ministrului de finanțe francez că prețul aurului ar trebui revizuit și, implicit, că dolarul și lira ar trebui devalorizate, s-a produs o creștere bruscă a cumpărărilor de aur, concomitent cu creșterea prețului acestui metal prețios. La Washington și Londra au fost date publicității reacții oficiale și semif oficiale care au arătat că declarația franceză a provocat multă enervare, fiind interpretată ca o «manevră politică și financiară» care a dus direct la creșterea prețului aurului. Reacțiile arată de asemenea că în felul acesta se creează presiuni «încununate de succes» pentru promovarea politicii franceze care urmărește lichidarea poziției de dominație deținută pe piața valutară capitalistă de dolar și liră. Un ziar francez a răspuns că astfel de aprecieri nu tocmai calme la Londra și Washington pot fi întemeiate, dar ele nu lămuresc următoarea problemă: oare manevra franceză ar mai fi fost încununată de succes dacă dolarul și lira n-ar fi fost realmente slăbite și n-ar deține în mod artificial o poziție dominantă? Pe bună dreptate se consideră că tocmai menținerea acestei situații se face cu prețul celei mai mari manevre contrare intereselor economice ale majorității celorlalte state participante la acordul «Gold Exchange Standard».

★

Din rîndurile locuitorilor Palomaresului care și-au exprimat recent, în cadrul unui marș, protestul împotriva autorităților americane, lipsea pescarului Francisco Simo. Nu din cauză că nu era de acord cu cererea demonstranților privind despăgubirile, ci pentru că a ajuns la concluzia că el merită o despăgubire mai mare. Cine este Simo? Ne amintim că săptămîni întregi o flotă impresionantă americană, folosind mijloacele cele mai avansate, a căutat bomba H pierdută în fundul mării și nu a găsit-o. Numai pescarul Simo, folosind tehnica modernă a ochilor săi și prezența sa în larg în momentul accidentului, a indicat locul exact unde se afla bomba. Simo a cerut o răsplată de peste 3 milioane dolari

pentru descoperirea sa și a plecat cu avionul în Statele Unite pentru a întreprinde demersurile necesare.

Se pune întrebarea: de unde a avut sârmanul pescar suma exorbitantă necesară unei călătorii transoceanice și întreținerii în S.U.A.?

Se pare că în spatele său se află anumite cercuri care vor și pe această cale spectaculoasă să obțină recuperarea unei părți din pagubele provocate în urma catastrofei de la Palomares. Și seria mijloacelor de exprimare a revendicărilor este departe de a se fi încheiat.

★

Un negru din New York, pe nume Overdiep, a muncit o viață întreagă pentru a strînge banii necesari cumpărării unei case pe gustul său. În ziua mutării în locuința visurilor sale o explozie urmată de un incendiu a provocat casei distrugerii considerabile. Constatatarea autorităților: «Este opera unor incendiatori profesioniști». De ce? Casa se afla într-un cartier locuit numai de albi.

Nicolae URECHE

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scîntei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.00.10 — int. 1744. **ABONAMENTE** la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. **TARIF DE ABONAMENTE:** 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. **TIPARUL** executat la Combinatul poligrafic „Casa Scîntei”.

reparații

de jucării
electrice
și
mecanizate
execută

JUCĂRII STRICATE

JUCĂRII REPARATE

COOPERATIVA
TEHNO-METALICA

BUCUREȘTI: CALEA PLEVNEI NR. 1, TEL. 14 32 23